

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ĢEOGRĀFIJAS UN ZEMES ZINĀTŅU FAKULTĀ
ĢEOGRĀFIJAS NODAĻA

Kursa darbs teritorijas plānošanā “Ķekavas ciema centra telpas attīstības perspektīva”

Autori:

Līga Ločmele
Anastasija Berdņikova
Iveta Tiltiņa
Jānis Saulītis

Darba vadītājs:

Edgars Bērziņš

2012, Ķekava

SATURS

IEVADS	3
1. ĶEKAVAS NOVADA ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	5
1.1. Vispārīgā informācija par Ķekavas novadu.....	5
1.2. Attīstības plānošanas dokumentu izpēte Ķekavas ciema kontekstā	7
1.3. Ieskats Ķekavas vēsturē.....	13
1.4. Ķekavas ciema vispārējais raksturojums	14
1.5. Pilsēta vai ciems?.....	14
2. ATTĪSTĪBAS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS.....	16
2.1. Ekonomika.....	16
2.1.1. Uzņēmējdarbība un nodarbinātība	16
2.1.2. Satiksmes infrastruktūra.....	17
2.1.3. Tūrisms	21
2.1.4. Apdzīvojums un apbūves struktūra.....	21
2.1.5. Inženiertehniskā infrastruktūra	24
2.2. Sociālā vide.....	25
2.2.1. Iedzīvotāji	25
2.2.2. Kopienas	25
2.2.3. Sociālā infrastruktūra	26
2.2.4. Publiskās ārtelpas struktūra.....	27
2.3. Vide	29
2.4. Urbānisma idejas Ķekavas kontekstā	31
3. VĪZIJA UN PRIEKŠLIKUMI ĶEKAVAS CIEMA CENTRA TELPISKĀS STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAI.....	34
3.1. Vīzija	34
3.2. Priekšlikumi Ķekavas ciema centra telpiskās struktūras attīstībai	35
3.3. Ķekavas pilsētas telpiskās struktūras perspektīva	39
IZMANTOTĀ LITERATŪRA	42
PIELIKUMI	43

IEVADS

Kursa darbs „Ķekavas ciema centra telpas attīstības perspektīva” izstrādāts Teritorijas plānošanas priekšmeta ietvaros, ņemot vērā arī paralēli izstrādātu Ķekavas novada attīstības stratēģiju.

Kursa darba mērķis ir izstrādāt priekšlikumus Ķekavas ciema centra telpas ilgtermiņa attīstībai novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas kontekstā.

Uzdevumi kursa darbam:

- Izpētīt Ķekavas pagasta spēkā esošos plānošanas dokumentus, kā arī citus uz Ķekavas teritoriju attiecināmos dažāda līmeņa dokumentus;
- Iepazīties un izpētīt Ķekavas, kā apdzīvotas vietas un tās centra telpas esošo situāciju, fiziskās telpas objektus, kā arī Ķekavas vēsturi;
- Atrast Ķekavas stiprās puses un attīstības impulsus, kā arī apzināties problēmas un izstrādāt SVID analīzi;
- Veikt esošās situācijas apsekošanu, kartēšanu, iedzīvotāju aptauju;
- Atrast iespējamus risinājumus un priekšlikumus Ķekavas centra ilgtspējīgai attīstībai;
- Nodēfinēt centra telpas attīstības mērķus un uzdevumus, kā arī izstrādāt argumentētus priekšlikumus par risināmo problēmu loku.

Darba izpildes gaitā sapratām, ka nepieciešams izvērtēt ne tikai paša Ķekavas ciema centra telpas struktūru, bet arī Ķekavas ciema un ar to saistīto teritoriju telpu, to ietekmi uz centru. Kursa darba lielākā sadaļa ietver informāciju par Ķekavas, kā apdzīvotas vietas un tās centra esošo situāciju, problēmām un vēlamajām izmaiņām. Esošās situācijas izpēte, plānošanas dokumentu analīze un iedzīvotāju viedokļu apkopošana ļauj labāk izprast vietas potenciālo, problēmas un risināmos jautājumus, kā arī izstrādāt argumentētus un plašus priekšlikumus par risināmo problēmu loku.

Esošās situācijas izpētei un analīzei tika izmantotas dažādas metodes:

- Teritoriju apsekošana un novērtējums;
- Diskusijas ar Ķekavas pašvaldības pārstāvjiem;
- Iedzīvotāju aptauju apkopošana;
- Plānošanas dokumentu (dažādu līmeņu) izpēte;
- Ārvalstu pieredzes izpēte;
- Kartogrāfiskā materiāla izpēte;
- Telpiskās struktūras analīzes;
- Grupu diskusijas.

Darba uzdevuma izpildei tika izstrādāti arī dažādi grafiski materiāli: kartes, shēmas, tabulas, lai labāk uztvert informāciju un izpētītās telpas struktūru.

Galvenais darba mērķis ir rast priekšlikumus Ķekavas ciema centra **ilgtermiņa attīstībai novada ilgtspējīgas attīstības** stratēģijas kontekstā, tāpēc svarīgi, lai attīstības priekšlikumos tiktu ievēroti ilgtspējīgas attīstības pamatprincipi, saskaņā ar kuriem mūsdienu paaudzes

vajadzības ir jānodrošina tā, lai netiktu radītas grūtības arī nākamajām paaudzēm nodrošināt savas vajadzības.

Ilgspējīga attīstība veicina sabiedrības kopējo labklājību un sniedz cilvēkam iespēju dzīvot veselīgā vidē, īstenojot savu potenciālu un spējas.

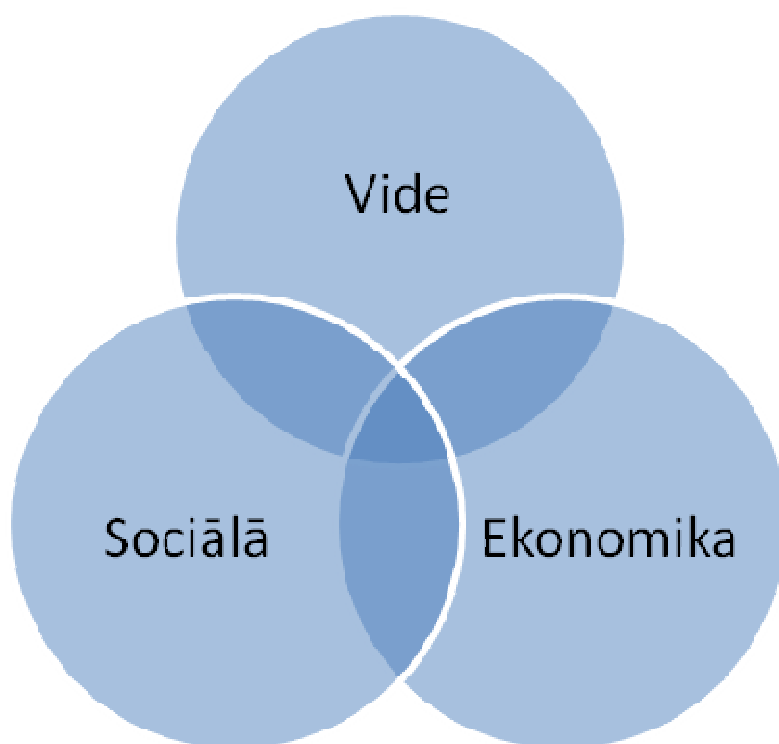
"Ilgspējīga attīstība nav jauna koncepcija. Tā ir jaunākā izpausme mūžsenai ētikai, kas saistīta ar cilvēka un vides attiecībām un pašreizējās paaudzes atbildību pret nākamajām paaudzēm. Ilgtspēja funkcionē tikai virzienā no apakšas uz augšu. Tai nepieciešama sabiedrība, kuras lielākā daļa identificējas ar līdzdalību ilgtspējīgas attīstības mērķu formulēšanā un sadarbojas gan vietējā, gan reģionālā līmenī" (Römpczyk, 2007).

Ilgspējīga attīstība un plānošana nenozīmē dzīves kvalitātes pasliktināšanos, bet gan domāšanas veida un vērtību maiņu, tiecoties videi draudzīgāka dzīves veida virzienā.

Kursa darba esošās situācijas izvērtēšana un priekšlikumu izstrāde tika veikta trīs attīstības komponentu aspektā (skat. 1. attēlu), kuras pamatā ir ekonomiskās, dabas (vides) un sociālās vides līdzsvarota mijiedarbība, kuru krustpunktā ir vietējais iedzīvotājs, kurš dzīvo veselīgā labvēlīgā un drošā vidē. Šī tēze ir Ķekavas ciema centra attīstības virsmērķis, kas pilnīgi sakrīt arī ar "Latvija 2030" ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pamatnostādņem un Ķekavas pagasta attīstības stratēģijas vīziju.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam (Latvija2030). Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija, 2010).

Ķekavas pagasta attīstības stratēģijas 2008.-2020. gadam galvenā vīzija ir „Ķekavas pagasta iedzīvotāju labklājība - veselīga, labvēlīga un droša vide dzīvošanai un līdzsvarota attīstība, kas virzīta uz daudzveidīgu, konkurētspējīgu saimniecisko darbību” (Ķekavas pagasta attīstības programma, 2009).

1. attēls. Ilgtspējīgas attīstības 3 dimensijas.

1. ĶEKAVAS NOVADA ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

1.1. Vispārīgā informācija par Ķekavas novadu

Gandrīz vienmēr lasot aprakstus par kādu apdzīvotu vietu teikts, ka tā atrodas ģeogrāfiski ļoti izdevīgā vietā, mūsaprāt arī Ķekava nav izņēmums un atrodas izdevīgā ģeogrāfiskā vietā - Ķekavas novada administratīvā teritorija robežojas ar Rīgas pilsētu un līdz ar to atrodas Rīgas ietekmes areālā.

Ķekavas novads administratīvi teritoriālās reformas rezultātā tika izveidots 2009.gada 1. jūlijā. Ķekavas novadā ietilpst Ķekavas pagasts, Daugmales pagasts un Baložu pilsēta. Ķekavas novada administratīvais centrs atrodas Ķekavas ciemā. Novada teritorijas kopējā platība 273km², iedzīvotāju skaits uz 2012. gadu – apmēram 22 000. Novadā atrodas 1 pilsēta (Baloži) un 21 ciems, kuru lielāka daļa koncentrējas pie Rīgas robežas un gar autoceļu A7 un A5 (skat. 3. attēlu - ciemu izvietojums novadā).

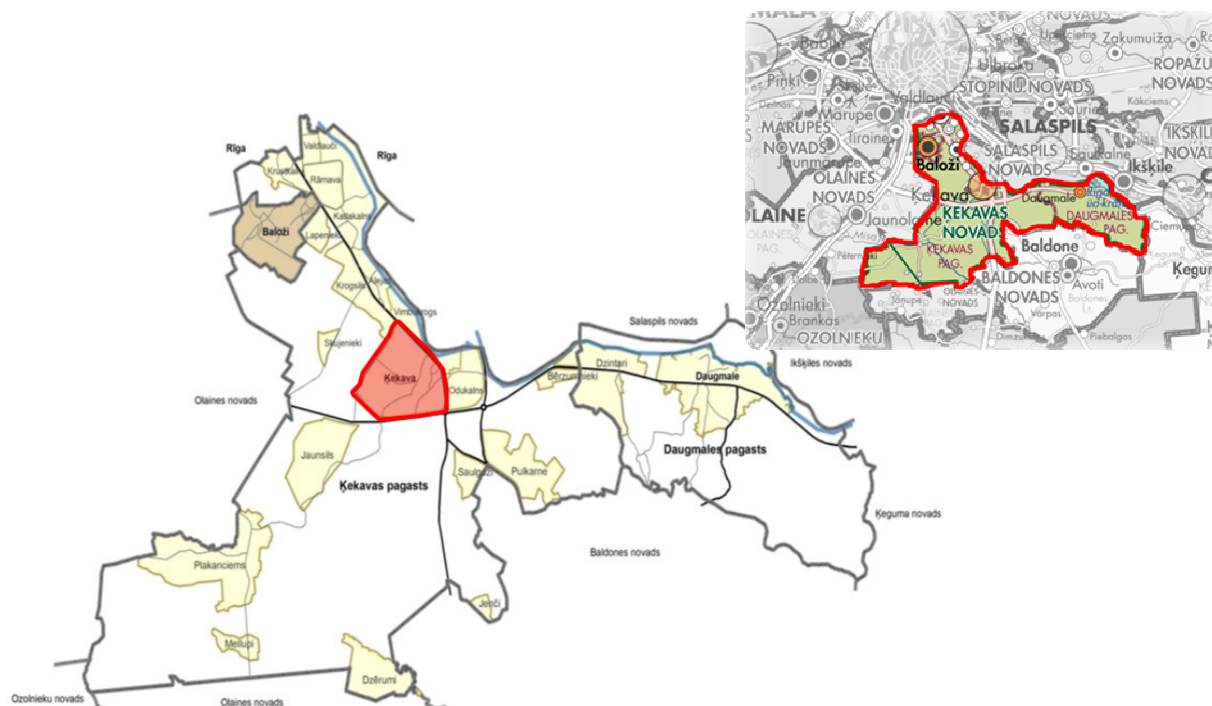
Lielo pilsētu tuvumā dzīvojošajiem ir labākas un daudzveidīgākas iespējas izvēlēties darbu, mācības un brīvā laika pavadīšanas vietu, kas ir viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ daļa iedzīvotāju par savu dzīves vietu izvēlas nevis pilsētu, bet gan tai pieguļošās apdzīvotās vietas, konkrēti Ķekavas novadu (Apdzīvojuma struktūras attīstība..., 2001).

Ķekavas novadā dominējošais zemes lietošanas veids ir meža zemes, kas aizņem aptuveni 50% no kopējās zemes platības. Pārsvārā tie ir publiskās lietošanas meži, kurus aktīvi izmanto vietējie iedzīvotāji, tūristi un atpūtnieki no Rīgas. Lielāka daļa lauksaimniecības zemes netiek izmantota lauksaimniecības produkcijas ražošanai. Lauksaimniecības un meža zemes pārsvārā dominē Daugmales pagastā, bet Baložos un Pierīgas daļā pārsvārā dominē apbūves teritorijas (Ķekavas pagasta teritorijas plānojums..., 2009). Ķekavas novada teritorijas telpiski - ainaviskais veidols vēsturiski ir izveidojies un arī pašreiz raksturojams kā mozaīkveida, kas ietver sevī gan Rīgas pilsētai raksturīgās perifēriālās apbūves iezīmes, gan vienlaidus mežu masīvu ainavu, gan lauku ainavu ar tai raksturīgajām viensētām. Visgleznainākais Ķekavas ainavas elements ir Daugavas nepārveidotā posma ieleja ar Doles salu.

Pašvaldības teritoriju šķērso divas nozīmīgas transporta maģistrāles ar intensīvu transporta plūsmu - ziemeļu dienvidu virzienā aptuveni 20 km garumā autoceļš A7 Rīga - Bauska, bet rietumu austrumu virzienā – autoceļš A5 Rīgas apvedceļš. Novada teritorijas austrumu robeža stiepjas gar Daugavas un tās attekas – Sausās Daugavas kreiso krastu (skat. 2. attēlu). Ķekavas novada pašvaldības teritorijas transportģeogrāfiskajam novietojamam raksturīgs tiešs Rīgas tuvums, ērta un ātra tās sasniedzamība, kas ir labvēlīgs nosacījums gan mājokļu, gan loģistikas un transporta pakalpojumu attīstībai (Ķekavas pagasta teritorijas plānojums..., 2009)..

Ķekavas novadā ir samērā zems bezdarba līmenis -4,3% (pēc CSP 2011. gada datiem) salīdzinot ar citiem Pierīgas novadiem, piemēram, Salaspils novadā ir pats augstākais bezdarba līmenis – 8,0%.

Ķekavas novads ir uzskatāms par saimnieciski un ekonomiski ļoti aktīvu, uzņēmējdarbība attīstās vairākos virzienos, un ir gan ražotāji, gan pakalpojumu sniedzēji un liels skaits tirdzniecības uzņēmumu. 2011.gadā (pēc LURSOFT datiem) Ķekavas novadā reģistrēti 337 izņēmumi, bet likvidēti 29. Šogad vien jau reģistrēti 144 uzņēmumi, bet likvidēti 14 (Lursoft statistika. Uzņēmumu..., 2012).

2.,3. attēls. Ķekavas novads un ciemu izvietojums novadā.

Analizējot Ķekavas novada struktūru jāsecina, ka ciemu robežas, lielā daļā teritorijas, gar A7 šoseju, nav saskatāmas. Dabā ciemi ir saplūduši viens ar otru un nav nekādas dabīgas pārejas starp tiem. Loģiski būtu, ja vienu ciemu no otra atdalītu lauku teritorija. Līdz ar to būtu pārskatāmas ciemu robežas, piemēram, Odukalns un Vimbukrogs organiski iekļaujas Ķekavas ciema (pilsētas) teritorijā, taču juridiski ir citi ciemi.

Pierīgas tuvums Ķekavas novadā radījis ievērojamus apbūves izplešanās un sadrumstalošanās procesus, īpaši jaunajos ciemos. Šāda apdzīvojuma struktūra Pierīgā kļuvusi par tipisku ainavu – klajā laukā saceltas mājas, kas izkārtotas diezgan haotiskā struktūrā, ar sliktu vai vispār neesošu ceļu tīklu. Jaunajos ciemos trūkst vietas pakalpojumiem un publiskām telpām, kur braukt ar velosipēdu, skriet vai iet pastaigā ar suni. Jāatzīst, ka tieši pakalpojumu, publiskās telpas un sabiedriskā transporta pieejamība ir galvenie faktori, kas raksturo konkrētas apdzīvotās vietas ikdienas dzīves vides kvalitāti, kuru lielā daļā Ķekavas novada ciemos var raksturot kā zemu un iedzīvotājiem nepieejamu. Tomēr, ja salīdzina šos jaunus ciemus ar padomju laikā veidotajiem ciemiem var saskatīt vienu ļoti būtisku atšķirību – padomju ciemos ir vērojama ielu, ēku un novietojuma loģika, kas to padara daudz ērtāku un pieejamāku gan gājējiem, gan autovadītājiem, viens no tādiem ciemiem ir Ķekava, kas padara to vēl pievilcīgāku esošo un potenciālo iedzīvotāju acīs.

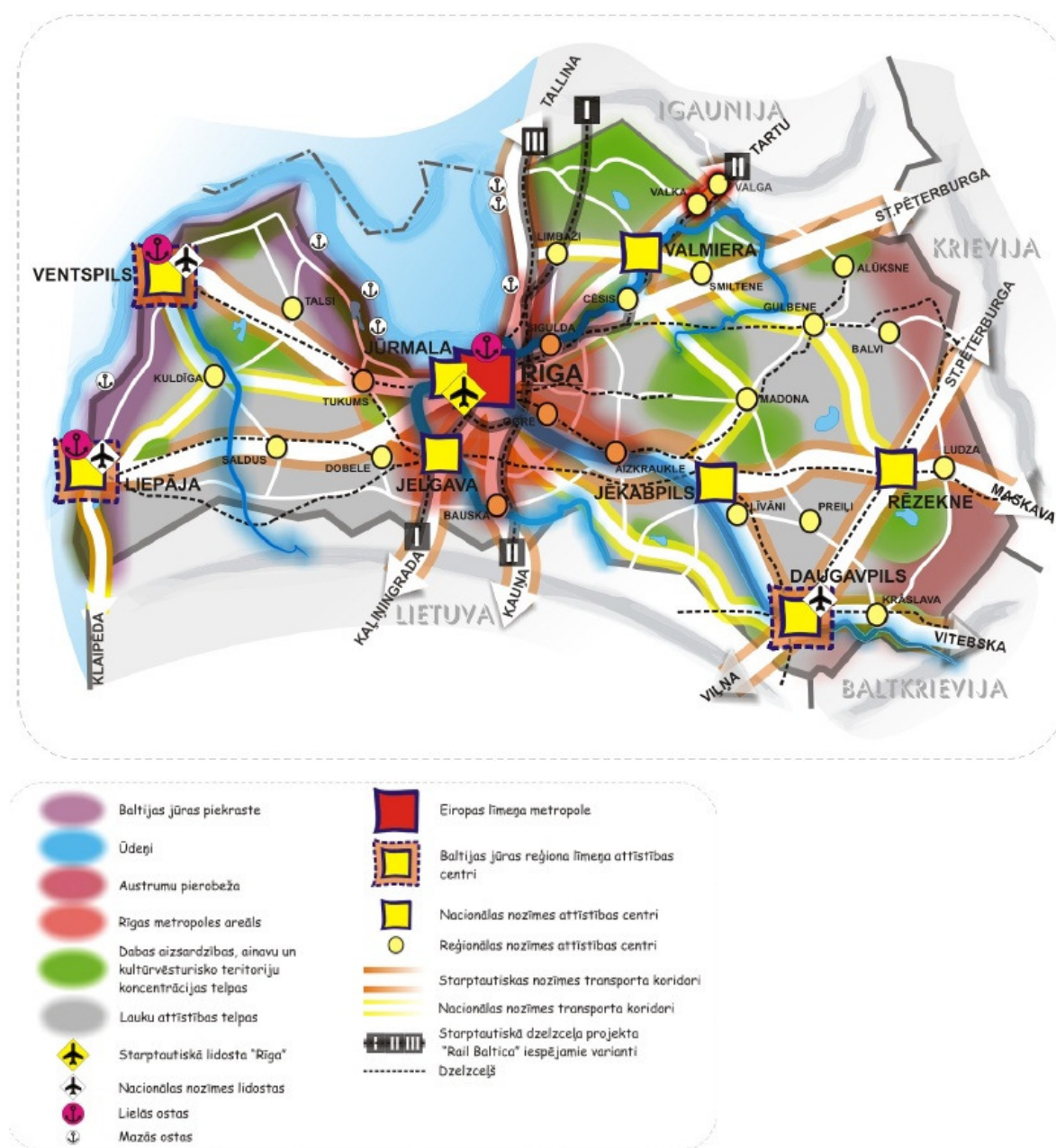
Rīgas metropoles areālu veido Rīgas pilsēta kopā ar tuvējām dažāda lieluma pilsētām – Jūrmalu, Olaini, Jelgavu, Baldoni, Salaspili, Ogrī un Siguldu. Ņemot vērā to lokveida izvietojumu un relatīvi ērtu Rīgas sasniedzamību, ir izveidojušās spēcīgas funkcionālās saites, ko nosaka Rīgas, kā ekonomiskā, finanšu un kultūras centra pievilcība un veicina iedzīvotāju ikdienas svārstmigrācija virzienā darbs- mājas. Rīgas pilsētas morfoloģiskā robeža jau tālu pārsniedz tās administratīvās robežas un ir izveidojusies Rīgas urbānās attīstības zona, ko stimulē dažādas ekonomiskās aktivitātes. Taču nenotiek koordinēta piepilsētas teritoriju attīstības plānošana, kas izraisa virkni visdažādākā rakstura problēmas, tai skaitā transporta situācijas pasliktināšanos, Pierīgas zaļo un rekreācijas teritoriju samazināšanos, atbilstošas infrastruktūras trūkumu u.tml.

1.2. Attīstības plānošanas dokumentu izpēte Ķekavas ciema kontekstā

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. Galvenā ideja, kas izteikta šajā plānošanas dokumentā, ir apmierināt esošās paaudzes vajadzības, līdzsvarojot sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas jomā, vienlaicīgi nodrošinot dabas resursus arī nākamajām paaudzēm. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir noteikts, ka, lai valsts sekmīgi varētu iekļauties globālajā struktūrā, tai nepieciešams veidot politiku, kura veicina ekonomisko izaugsmi, uzlabo sabiedrības dzīves kvalitāti, kā arī nodrošina vides saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Ķekava šajā Latvijas nākotnes telpiskajās struktūrā (4. attēls), iezīmējas Rīgas metropoles areālā un Rail Baltic III maršruta variantā.

Latvijas nacionālais attīstības plāns ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments laika posmam no 2007. gada līdz 2013. gadam, kas izstrādāts saskaņā ar likumdošanu. Šajā dokumentā ir ietverts izstrādātais nacionālās attīstības modelis „Cilvēks pirmajā vietā”. Latvijas nacionālā attīstības plāna galvenais mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Latvijas attīstību un nodrošināt valsts konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū.

4. attēls. Latvijas nākotnes telpiskā struktūra.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģijā 2000. – 2020. gadam ir izvirzīti vairāki mērķi, kuru īstenošana nepieciešama, lai nodrošinātu veiksmīgu sabiedrības, ekonomikas un vides attīstību nākotnē. Mērķi ir noteikti tā, lai tie veidotu savstarpēji koordinētu darbību.

- *Pirmais mērķis* ir veicināt Rīgas reģiona starptautiskās lomas pieaugumu gan Baltijas jūras baseina reģionā, gan Eiropā, veidojot ilgtspējīgu un visaptverošu attīstības politiku.
- *Otrais mērķis* ir veicināt Rīgas reģiona cilvēku potenciāla, spēju un sociālās aktivitātes pieaugumu, nodrošinot visiem pieejamu un kvalitatīvu veselības aprūpi, sociālo aizsardzību, zināšanu ieguvu u.c. pakalpojumus.
- *Trešais mērķis* ir konkurētspējīgas uzņēmēj darbības vides un tautsaimniecības attīstīšana, īpašu uzsvāru liekot uz inovāciju attīstību, zināšanām, pētniecību un moderno tehnoloģiju attīstību.
- *Ceturtais mērķis* nosaka efektīvu sadarbības veidošanu starp reģiona pašvaldībām, ar pārējiem Latvijas reģioniem un institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un uzņēmējiem, lai veicinātu kopīgu attīstību un izaugsmi.
- *Piektais mērķis* nosaka izveidot attīstību rosināšu reģiona satiksmes, komunikāciju, infrastruktūras, informācijas, enerģijas un vides infrastruktūru.
- *Sestais mērķis* ir izveidot drošu, ērtu un videi draudzīgu reģiona vietējo un starptautisko sasniedzamību.
- *Septītais mērķis* orientēts uz vietējā un starptautiskā tūrisma attīstību, kura ir balstīta uz vides un kultūrvēsturiskajām vērtībām.
- *Pēdējais un astotais mērķis* nosaka izveidot augstas kvalitātes veselīgu dzīves vidi, kā rezultātā tiktu sekmēta ilgtspējīga, daudzcentru apdzīvojuma sistēmas attīstība, harmonija ar dabas vidi un saskaņotas pilsētas lauku attiecības.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskā (teritorijas) plānojumā (apstiprināts 2007.gada 2.februārī) izvēlēti trīs galvenie prioritāri telpiskās struktūras attīstīšanas virzieni (5. attēls), kas veicinātu ekonomisko un sociālo mērķu īstenošanu iespējami īsākā laikā:

- saliedēta un policentriska apdzīvojuma sistēma,
- augstas kvalitātes infrastruktūra un satiksme,
- dinamiski lauku apvidi un kvalitatīva vide.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskā (teritorijas) plānojuma trešā daļa - Teritorijas plānojuma vadlīnijas – satur vadlīnijas rajonu un vietējo pašvaldību teritoriju plānošanai un attīstības programmu izstrādei un priekšlikumus valsts un reģionālajām sadarbības institūcijām nacionālā un reģionālā līmeņa attīstības plānošanas saskaņotības nodrošināšanai.

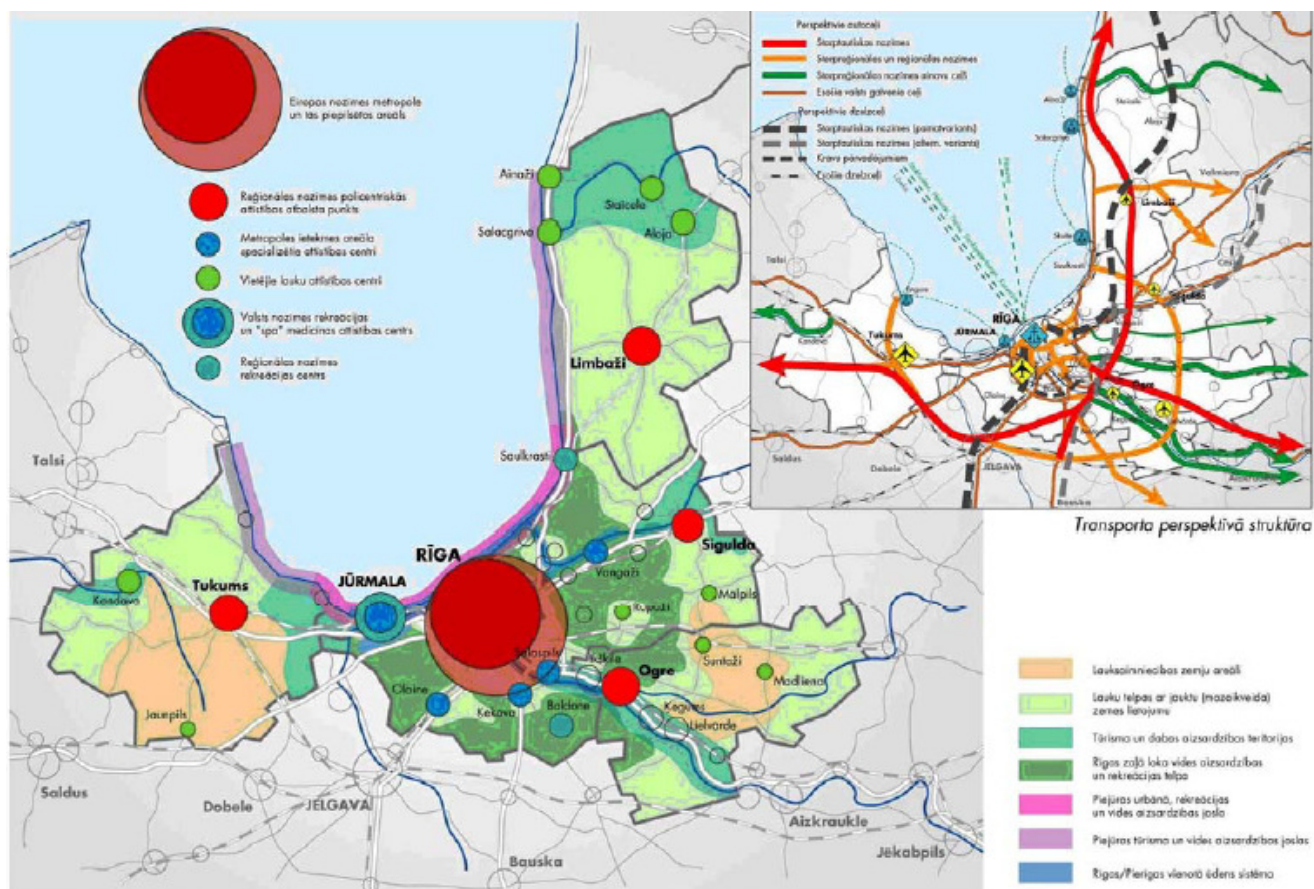
Vadlīnijas ir saskaņā ar 2000.gadā pieņemto Rīgas reģiona attīstības stratēģiju, balstās un ir saskaņā ar Eiropas Savienības telpiskās attīstības politiku, mērķiem un telpiskās attīstības/teritoriju attīstības vadlīnijām, kā arī citiem starptautiski pieņemtiem telpiskās attīstības plānošanas dokumentiem.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskā (teritorijas) plānojumā noteiktas vispārējās vadlīnijas apdzīvojuma plānošanai Pierīgas areālā. Kā būtiskākās no tām saistībā ar Ķekavas apdzīvojuma struktūru jāpiemin sekojoši ieteikumi:

- Plānot darījumu iestāžu, ražošanas uzņēmumu izvietojumu un jaunu mājokļu būvniecību pastāvošu apdzīvoto vietu, īpaši policentriskā atbalsta karkasa pilsētu, vai vismaz citu jau agrāk apgūtu teritoriju robežās vai tām piegulošās teritorijās, pēc iespējas izmantojot esošos tehniskās un vides infrastruktūras tīklus un objektus.

- Teritoriju plānojumos paredzēt pasākumus, kas novērš jaunas pilsētu atlūzu apbūves mājokļu ciemu un atsevišķi izvietotu ražošanas ēku attīstīšanu un pasākumus, kas veicina mājokļu ciemu izpēti un tās rezultātiem atbilstošu nodrošināšanu ar tehnisko un vides infrastruktūru, pakalpojumiem un darba vietām, kā arī rekreācijas iespējām.
- Paredzēt pasākumus, kas nepieļauj vairāku apdzīvoto vietu apbūves saplūšanu. Īpaša uzmanība veltāma, lai novērstu vienlaidus lineāras apbūves joslu izveidošanos gar valsts galvenajiem autoceļiem.
- Sezonas apdzīvoto vietu – vasarnīcu un dārzkopju ciemu – iespējas pārtapt par pastāvīgi apdzīvotām vietām izvērtēt plānošanas procesā izvērtējot katru gadījumu atsevišķi. Neatbalstīt šo pārtapšanu, ja detālpilānojumā izstrādes rezultātā nav iespējams paredzēt un sekojoši nodrošināt vidi nepiesārņojošas, centralizētas infrastruktūras – ūdensvada, kanalizācijas, kā arī normatīviem atbilstoša platuma ielu tīkla attīstības iespējas un sociālās infrastruktūras attīstību.
- Rīgas rajona pašvaldību teritorijās, īpaši tajās, kas robežojas ar Rīgas pilsētu ierobežot jaunu viensētu tipa apdzīvoto vietu veidošanos, nosakot, ka minimālā vienas viensētas platība ir 1 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes un, ka mežsaimniecības zemēs jaunas viensētas nav veidojamas (Rīgas plānošanas reģiona..., 2007).

Šīs Rīgas plānošanas reģiona vadlīnijas atspoguļo lielākās problēmas, kas vērojamas Ķekavas novada apdzīvojamā struktūrā, it īpaši Pierīgas zonā un ap autoceļu Rīga – Bauska (A7). Šo problēmu apzināšana un izprašana ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem Ķekavas novada attīstībā.

5. attēls. Rīgas reģiona telpiskās struktūras perspektīva.

Ķekavas novadam šobrīd ir 3 teritoriju plānošanas dokumenti:

- Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.- 2021.gada;

- Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2009.- 2021.gada;
- Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2009.- 2021.gada;
- Šobrīd ir uzsākts darbs pie Ķekavas novada Ilgtermiņa stratēģijas izstrādes ar telpisko perspektīvu un Attīstības programmas izstrāde.

Ķekavas pagasta teritorijas plānojumā 2009.- 2021.gada, ir definēta Ķekavas pagasta pašvaldības nākotnes vīzija 2021.gadā:

- Pašvaldība ar augstu iedzīvotāju izglītības līmeni, nodrošinātām iespējām saņemt pirmsskolas, vispārējās izglītības un mūžizglītības pakalpojumus savā dzīvesvietā.
- Ilgtspējīgas attīstības teritorija ar sociāli vienotu, drošu un kvalitatīvu dzīves un darba vidi.
- Pašvaldība ar pilsonisku sabiedrību un modernu, demokrātisku pārvaldi.
- Teritorija ar modernu pakalpojumu un tehnisko infrastruktūru, pievilcīgu vidi uzņēmējdarbības attīstībai.

Vīzija ir pietiekami, skaidra un ambicioza. Varētu gan padiskutēt par „Pašvaldību ar augstu iedzīvotāju izglītības līmeni”, ko tad darīs iedzīvotāji, kuriem nav augsts izglītības līmenis, vai viņi nav vēlami šajā vietā un vai visiem ir jābūt augstam izglītības līmenim? Mēs noteikti pārdomātu šo uzstādījumu, taču kopumā vīzija ir atbilstoša Ķekavai un mūsu grupas redzējumam par Ķekavas nākotni.

Lai pagasta teritorija netiktu haotiski attīstīta un apbūvēta, teritorijas plānojums nosaka telpiskās attīstības galvenās vadlīnijas:

- tiek attīstīti un paplašināti esošie ciemi, kā arī veidoti jauni ciemi teritorijās, kurās detālplānojumu izstrādes rezultātā jau daļēji izveidojušās un turpina veidoties koncentrētas blīvas apbūves teritorijas, *šeit būtu nepieciešams precizēt, kas ir blīvas apbūvētas teritorijas”, vai 3500 kv.m apbūves zemesgabals ir blīva apbūve vai blīva ir 600 kv.m?!*
- jaunas blīvas dzīvojamās apbūves teritorijas tiek veidotas tikai ciemu teritoriju robežās;
- tiek paredzētas dažāda veida jauktas teritorijas (*būtu nepieciešams precizēt vai ar to ir domāti dažādi izmantošanas veidi vai dažādas lietojuma zonas*) tādejādi nodrošinot zemes īpašniekiem daudzveidīgākas un elastīgākas zemes izmantošanas iespējas atbilstoši konkrētās teritorijas un tai apkārt esošo teritoriju specifikai un vajadzībām;
- tiek plānotas vietējas nozīmes sabiedrisko, pakalpojumu un darījumu objektu izvietojuma iespēja dzīvojamajās teritorijās, lai nodrošinātu līdzsvaru starp mājokļu un pieejamo pakalpojumu pieejamību un daudzveidību;
- jaunas ražošanas un loģistikas teritorijas tiek izvietotas atsevišķi no dzīvojamajām teritorijām, ārpus ciemu robežām un pēc iespējas veidojot zaļo buferzonu; - *vai tiešām ražošanas teritorijas ir jāveido tikai ārpus ciemu robežām, vai ciemu teritorijās nav nepieciešamas darba vietas, piemēram, Daugmalē vai Ķekavā?*
- tiek saglabātas arī neapbūvētās un neskartās dabas teritorijas, veidoti zaļie koridori un nodrošināta publiska pieejamība ūdeņiem;
- tiek veidots un attīstīts pagasta iekšējo ceļu un ielu tīkls.

Pagasta plānojumā tiek rezervētas jaunas teritorijas mājokļu, sabiedriskās un darījumu infrastruktūras objektu attīstībai, gan pašā Ķekavā, gan apkārtējos ciemos - Alejās, Krogsilā,

Vimbukrogā, Odukalnā. Lai neatkārtotu iepriekš pieļautās kļūdas jāveido vienotu ielu un ceļu tīklu, nodrošinātu pakalpojumus un optimālu sasniedzamību.

Plānojums paredz, ka Ķekavas ciems attīstīsies Rīgas virzienā abpus autoceļam A7, kas nākotnē pēc Ķekavas apvedceļa izbūves būs Ķekavas maģistrālā iela. Arī turpmāk Ķekavas ciems saglabās savu administratīvo funkciju, kā arī būs galvenais pašvaldības sabiedriskais centrs.

Pagasta tiešais tuvums Rīgai un to šķērsojošie valsts galvenie autoceļi, kā arī augošais pieprasījums pēc loģistikas, transporta pakalpojumu un ražošanas teritorijām ir nozīmīgi faktori jaunu ražošanas un darījuma teritoriju veiksmīgai attīstībai. Dabas teritorijas, to saglabātība un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vides augstas kvalitātes rādītājiem. Daugavas krasts ar tā ainavu ir viena no pagasta vērtībām un piesaistošais faktors, kas padara Ķekavas pagastu īpaši pievilcīgu kā dzīves vietu.

Ķekavas apvedceļa izbūve būtiski uzlabos satiksmes drošību, atslogojot Ķekavas centru no tranzīta. Šāds risinājums ļaus nodrošināt tiešu piekļūšanu ražošanas, tehniskās un darījumu apbūves zonām, nešķērsojot dzīvojamo apbūvi. Perspektīvā Ķekavas apvedceļa attīstībai un izbūvei nepieciešamā teritorija noteikta kā satiksmes infrastruktūras objekta teritorija, jo tā izbūve tiek plānota jau tuvākajā laikā. Dzelzceļš „Rail Baltica” Ķekavas pagasta teritorijas plānojumā ievērtēts INTERREG IIB atbalstītā projekta „Rail Baltica” ātrgaitas vilciena maršruts Tallina - Rīga - Kauņa - Varšava - Berlīne, kas šķērso Ķekavas pagasta teritoriju. Jā dzelzceļa trase ir iezīmēta Ķekavas teritorijas plānojumā, taču vai nebūtu lietderīgi (tālredzīgi) paredzēt blakus trasei arī teritorijas, kuras nākotnē varētu tikt izmantotas dzelzceļa apkalpošanai, piemēram, dzelzceļa stacijas un ar to saistīto pakalpojuma objektu izbūvei. Jā šobrīd tas skan nenopietni, taču ja šāda teritorija būs paredzēta un tai tiks rezervēta vieta, būs vieglāk par tādu ideju pārliecināt arī dzelzceļa trases plānotājus.

Teritorijas plānojums paredz attīstīt ūdenstransporta maršrutus, sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām veidojot dažādus tūrisma un ekskursiju maršrutus pa Daugavu, piemēram, atjaunot kuģīšu satiksmes iespēju starp Rīgu un Doles salu ar pieturvietām Ķekavas pagastā.

Par kursa darbā pētāmās teritorijas attīstību informācija ir iekļauta arī Ķekavas pagasta attīstības programmā laika periodam no 2008. gada līdz 2020. gadam. To izskatot, var redzēt, ka izvirzītie attīstības mērķi sasaucas ar augstākā līmeņa plānošanas dokumentu idejām.

Novada kopējās telpiskās struktūras kontekstā, Ķekava ir centrs ar attīstītu un sakārtotu dzīves vidi, plašu piedāvāto pakalpojumu klāstu. Izskatot attīstības programmu, ir redzamas konkrētas lietas un jomas, ko nākotnē plānots attīstīt ciema ietvaros.

Ķekava ir centrālais punkts novadā tūrisma attīstības ziņā. Tajā ir izvietots Tūrisma informācijas centrs un Novadpētniecības muzejs. No šīs vietas tiek organizētas visa novada tūrisma aktivitātes. Pati Ķekava nākotnē tūristu interesē varētu piesaistīt ar labiekārtotu parku, pastaigas un atpūtas vietām gar Ķekavas upīti, kā arī labiekārtotām peldvietām Sausās Daugavas krastā. Inženierkomunikāciju jomā Ķekavā ir izveidots kopējs ūdensvads un kanalizācijas tīkls. Tā rezultātā ir uzlabojusies dzeramā ūdens kvalitāte un mazinājies apkārtējās vides piesārņojums (piemēram, Sausā Daugava). Tas ir priekšnosacījums, lai veiksmīgi varētu īstenot pārējos mērķus.

Visnozīmīgākās pārmaiņas nacionālā mērogā, kas skar Ķekavas teritoriju, ir saistītas ar ceļu tīkliem. Līdz 2020. gadam ir plānots realizēt vairākus ielu un ceļu rekonstrukcijas projektus, lai uzlabotu seguma kvalitāti, ielu apgaismojumu. Gar Daugavas krastu nākotnē tiktu izbūvēts veloceļiņš. Šajā laikā varētu būt uzbūvēts jauns gājēju tilts pār Sauso Daugavu uz Doles salu. Šis objekts veicinātu arī tūrisma attīstību ciema ietvaros. Autoceļi A7 un A5 nākotnē ir plānoti pārveidot par modernām satiksmes artērijām. A7 ir kļuvis par ciema galveno ielu. Ķekavas teritorijas attīstību nākotnē varētu ietekmēt arī Rail Baltica izbūve. Tas ir ne vien nacionāla, bet starptautiska mēroga objekts.

Attīstības programmā ir uzsvērts arī tas, ka nākotnē stingri tiks kontrolēta apbūve un visi jautājumi, kas saistīti ar šo jomu. Ciemu robežas plānots paplašināt un tur koncentrēt blīvas apbūves teritorijas jau esošajos ciemos. Neapbūvētās un dabas teritorijas tiek saglabātas neskartas un veidoti zaļie koridori, kā arī nodrošināta publiska pieeja ūdeņiem. Loģistikas un ražošanas teritorijas izveidotas atsevišķi no dzīvojamajām zonām un izveidotas pēc iespējas lielākas zaļās buferzonas.

Pierīgas attīstības kontekstā Ķekava ir viens no sava veida guļamražioniem, taču mēs Ķekavu saredzam un vērtējam daudz plašāk, kā pašpietiekamu apdzīvotu vietu.

1.3. Ieskats Ķekavas vēsturē

"**Ķekava**" ir baltu cilmes vārds: senindoeiropiešu valodā "kek"- nozīmē "liekt, līks", bet "av(e)"- "mitrināt, aprasināt, tecēt". Šis hidronīms, iespējams, atspoguļo Ķekavas upes tecējumu: līču loču paralēli Daugavai, bet vidustecē daži krasi līkumi, pagriežoties uz ieteku Daugavā.

Pirmā rakstiskas vēstures avotos minētā apdzīvotā vieta, kas saistīta ar Ķekavas vārdu, ir **Ķekavas muiža ar ūdensdzirnavām**. Tā minēta ordeņa un Rīgas prāvesta zemes strīda dokumentos 1435. gadā. Novads senatnē bija samērā reti apdzīvota teritorija zemgaļu valsts Upmales ziemeļdaļā, ar jauktu etnisko sastāvu.

Pēc Livonijas sadalīšanās tā ietilpa Kurzemes hercogistē, pēc tam Krievijas impērijas Kurzemes guberņā. **18. gadsimta beigās** uzcelta Doles-Ķekavas luterāņu baznīca, kas šobrīd atrodas ciema centrā.

Ķekavas novads bieži bijis pakļauts karadarbībai - karadarbība notika gan Rīgas pilsētas un ordeņa strīdos, gan vēlāk - veidojot robežu starp Kurzemes-Zemgales hercogisti un Vidzemi. Teritorijā notikušas kaujas 17. gs. sākumā - Lielajā Ziemeļu karā, kā arī 1812. gadā, kad Napoleons iekaroja Rīgu. Teritorija cietusi gan Pirmā pasaules kara laikā, gan arī lieli postījumi bija Otrā pasaules kara beigu posmā - 1944. gada septembrī un oktobrī. Šīs karadarbības sekas ir ļoti daudzie brāļu kapi un kauju piemiņas vietas, kas atzīmētas kā vietējas nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgas vietas un objekti.

Ķekavas veidošanos tagadēja izskatā lielā mērā noteica kolhoza "Ķekava" izveidošana 1969. gadā. Neraugoties uz lielo iedzīvotāju skaitu, Latvijas PSR laikā Ķekava nebija pilsētciemats, bet šeit atradās kolhoza un Ķekavas ciema administrācija, bet pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas - Ķekavas pagasta padome. 1967. gada 21.novembrī savu darbību uzsāka AS „Putnu fabrika Ķekava”, un jau vairāk kā 40 gadus ir lielākais putnu gaļas ražotājs Latvijā.

2009. gadā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Ķekava kļuva par novada centru.

Kultūrvēsturiskais mantojums

Paša Ķekavas ciema teritorijā atrodas valsts nozīmes arhitektūras piemineklis - Doles (Ķekavas) luterāņu baznīca, kas celta 1783.g. (skatīt 6. attēlu). Ķekavas ciemā atrodas arī ēkas ar kultūrvēsturisku nozīmi - Doles Tautas nams (bij. Doles Saviesīgās biedrības nams) un Doles pagasta un tiesas nams/ Doles - Ķekavas 6-klasīgā pamatskola.

6. attēls. Doles-Ķekavas luterāņu baznīca Doles Tautas nams ap 1911. gadu.

1.4. Ķekavas ciema vispārējais raksturojums

Ķekava ir ciems Latvijas centrālajā daļā, tas ir arī Ķekavas novada un Ķekavas pagasta centrs. Tas atrodas tikai 17 km attālumā no Rīgas centra un 8 km attālumā no tuvākās pilsētas - Baložiem. Ķekavā dzīvo vairāk kā 6000 iedzīvotāju (Ķekavas pagastā kopā - vairāk par 14000 iedzīvotāju) un pēc iedzīvotāju skaita tas ir lielākais ciems valstī, aptuveni pusē no Latvijas pilsētām iedzīvotāju skaits ir mazāks.

Ķekavas ciems ir pašvaldības administratīvais centrs, kurā izvietojušies lielākā daļa no sabiedriskajiem pakalpojumiem un sociāli nozīmīgiem objektiem. Ciema teritorijas dzīvojamo apbūvi veido gan 5-stāvu daudzdzīvokļu nami, gan dažādos laikos celtu mazstāvu privātmāju kvartāli.

Autoceļš A7 Rīga - Bauska, sadala ciema teritoriju divās atsevišķās daļās. Iebraucot Ķekavā pa autoceļu A7 paveras skats uz Doles evaņģēliski luterisko baznīcu, kas uzskatāma par arhitektūras dominanti.

Liela daļa Ķekavas ciema iedzīvotāju strādā Rīgā, tas palielina iedzīvotāju diennakts migrāciju, līdz ar to veidojas autoceļu noslogojums un sastrēgumi. Ķekavas ciems robežojas ar Krogasla ciemu, Vimbugroga ciemu un Odukalna ciemu. Robeža starp šiem ciemiem lielā daļā teritorijas dabā nav redzama, jo apbūve ir saplūduši, it sevišķi starp Ķekavu un Vimbukrogu.

Būvniecības tempi Ķekavā vairs nepieaug tik strauji, kā iepriekšējos gados un tas nozīmē, ka liela daļa apbūvei paredzētās teritorijas tuvākajā laikā netiks apbūvētas, līdz ar to jāpārvērtē plānoto apbūvējamo teritoriju apbūves lietderība.

Ķekava ir bagāta ar zaļajām/zilajām ainavām. Ķekavas centrā ir plaša parka teritorija, caur kuru vijās Ķekavas upīte, kas savukārt ieplūst sausā Daugavā. Tas šobrīd ir vēl neapgūts, taču vērtīgs kapitāls.

Ķekavas novadā ir izstrādāts ekskursiju maršruts, ietverot ievērojamāko pagasta tūrisma objektu apmeklējumu (piemēram, kultūrvēsturiskā mantojuma un ievērojamu vietu iepazīšanu - *Doles (Ķekavas) luterāņu baznīca*). Ķekavas novada apmeklējums iekļauts arī vairākos Rīgas rajona tūrisma maršrutos. Kā galvenās rekreācijas teritorijas var izdalīt lielās mežu teritorijas, kur iespējams sēņot, ogot, daudzi izmanto makšķerēšanas iespējas kā arī ūdeņu teritorijas (Sausā Daugava, Rīgas HES ūdenskrātuve).

1.5. Pilsēta vai ciems?

1991. gada 14. novembrī Baloži ieguva pilsētas tiesības. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem uz 2012. gada 1. janvārī Baložu pilsētā bija 5867 iedzīvotāji, turpretim Ķekavas ciemā vairāk kā 6000 iedzīvotāju, pēc iedzīvotāju skaita tas ir lielākais ciems valstī, aptuveni pusē no Latvijas pilsētām iedzīvotāju skaits ir mazāks, neskatoties uz to Ķekava ir ciems (Par novadu. Vēsture, 2010)

Nav saprotams, kāpēc Baložiem ir pilsēta statuss, bet Ķekavai nav?

Latvijas Republikas Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums nosaka, ka **apdzīvotā vieta** ir teritorija, kurā dzīvo cilvēki, ir izveidoti materiālie priekšnoteikumi tās apdzīvošanai un kurai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piešķirts attiecīgais apdzīvotās vietas statuss. Saskaņā ar likumu Latvijas Republikā ir šādas apdzīvotās vietas:

- 1) pilsētas;
- 2) ciemi;
- 3) viensētas.

Ķekavas novadā kā apdzīvotas vietas noteikts 21 ciems, 1 pilsēta, kā arī daudzas viensētas un viensētu grupas.

Normatīvajos aktos nav precīzi noteikta ciema definīcija, bet teritorijas plānošanas vārdnīcā ciems tiek definēts kā lauku, proti, ārpus pilsētas esoša, apdzīvota vieta ar vietējā mērogā unikālu nosaukumu un koncentrētu apbūvi tās centrālajā daļā, kur attālums starp apbūvētajām teritorijām nepārsniedz 200 metrus. Spriežot pēc šīs definīcijas liela daļa Ķekavas novada ciemu (it sevišķi Ķekavas ciems) neatbilst šim raksturojumam, bet gan vairāk atbilst pilsētas statusam. Liela daļa Ķekavas novada pašvaldības darbinieku uzskata, ka ķekavnieki kategoriski iebilstu Ķekavas iecelšanai pilsētas statusā, taču jautājums ir kāpēc? Kāpēc dzīvot pilsētā ir sliktāk nekā ciemā? Lai to saprastu mēģināsim noskaidrot, kāda tad ir atšķirība starp ciemu un pilsētu? Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ciema statusu piešķir un atceļ novada dome, pamatojoties uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, kurā ir noteikta ciema robeža un pamatota ciema izveides nepieciešamība. Ciema statusu var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Savukārt Pilsētas statusu var piešķirt apdzīvotajām vietām, kuras ir kultūras un komercdarbības centri ar attīstītu inženierinfrastruktūru un ielu tīklu un kurās ir ne mazāk par 2000 pastāvīgo iedzīvotāju. Novada pilsētas statusu piešķir un atceļ ar likumu, izvērtējot Ministru kabineta atzinumu un attiecīgā novada domes lēmumu. Tātad viena no būtiskākajām atšķirībām ir tā, ka ciema robežu nosaka dome, bet pilsētas Ministru kabinets.

Izvērtējot Valsts zemes dienesta informāciju par zemes kadastrālajām vērtībām, nākas secināt, ka nav atšķirības starp ciema un pilsētas zemes vērtībām, atšķirība ir tā, kur šī apdzīvotā vieta atrodas attiecībā pret Rīgu. Ņemot vērā, ka Baloži ir tuvāk Rīgai tās kadastrālā vērtība ir ~ par 20% augtāka. Jā, mainot ciema statusu pret pilsētu statusu, juridiski šīs apdzīvotās vietas iedzīvotājiem mainās to dzīvesvietas adrese. Taču pēc pieredzes, varam apgalvot, ka tas nav ne dārgs ne arī sarežģīts process. Valsts zemes dienests pamatojoties uz pašvaldības lēmumu, bez maksas reģistrē šīs izmaiņas Valsts adrešu reģistrā. Pēc tam šie dati tiešsaistē nomainās arī zemesgrāmatu reģistrā un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iedzīvotāju reģistrā. Iedzīvotāju reģistrā iespējams var rasties dažas neērtības ar dzīves vietas deklarēto adresi, taču ņemot vērā to, ka dzīves vietas deklarēšana ir pašvaldības kompetencē, šo procesu noteikti var atvieglot.

Viens no argumentiem ko minēja pašvaldības pārstāvji bija tas, ka tiktu zaudēta iespēja iegūt Eiropas Savienības fondu līdzekļus lauku teritorijām. Taču pastāv daudz dažādas iespējams iegūt līdzekļus arī pilsētu attīstībai. Piemēram, Baložu pilsētā ir izbūvēts veloceliņš pateicoties Eiropas Savienības līdzfinansējumam taču Ķekavā veloceliņu trūkums ir acīm redzams. Līdz ar to uzskatam, ka piemērotus Eiropas Savienības fondu līdzekļus var piemeklēt arī pilsētām.

Ķekava ir apdzīvota vieta, kurā ir salīdzinoši liels iedzīvotāju skaits, tajā ir pieejama liela pakalpojumu daudzveidība, piemēram, pārvaldes iestādes, izglītības un kultūras iestādes, ražošanas uzņēmumi tirdzniecības un pakalpojumu objekti (kas nodrošina darba vietas), tai ir sava infrastruktūra, sabiedriskā dzīves telpa, priekšnosacījumi, lai veidotos kopienas utt. Ķekavai ir liels ietekmes rādiuss, kas veido sakarus ar apkārtējām teritorijām (piemēram, ar tādējiem ciemiem, kā Vimbukrogs un Odukalns). Jāatzīmē, ka kopš novada izveides ir mainījusies arī pašas Ķekavas nozīme, ja līdz administratīvai reformai Ķekava bija vienkārši pagasta centrs, tad šobrīd tā ir visa novada centrs. Izvērtējot Ķekavas apbūves struktūru, sociālo infrastruktūru, pakalpojumu pieejamību utt., varam secināt, kā tā ir pilsēta. Pēc būtības jau nav svarīgi, kā tiek saukta konkrētā apdzīvotā vieta, nozīme ir tikai tās saturam, līdz ar to savā kursa darbā analizējam Ķekavas attīstības iespējas kā pilntiesīgai pilsētai. Ilgtspējīgs ciems ir pilsēta, kurai ir resursi augšanai. Ķekavai noteikti ir šie resursi augšanai, taču tie ir jāattīsta un jāpilnveido.

2. ATTĪSTĪBAS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS

2.1. Ekonomika

2.1.1. Uzņēmējdarbība un nodarbinātība

Kā jau iepriekš tika uzsvērts Ķekavas novads ir uzskatāms par saimnieciski aktīvu. Uzņēmējdarbība ir pārstāvēta un attīstās vairākos virzienos, darbojas daudzi ekonomiski aktīvi uzņēmumi - gan ražotāji, gan arī pakalpojumu sniedzēji, kuros strādā gan Ķekavas pagasta, gan citu pašvaldību iedzīvotāji (tai skaitā arī no Rīgas). Lielākās ražotnes Ķekavas pagastā ir AS „Putnu fabrika Ķekava”, kas nodarbojas putnkopību un gaļas pārstrādi (fabrikas teritorijā ir izvietojušies arī vairāki citi uzņēmumi).

Priekšlikumi. Ķekavas ciema teritorijā ir visi priekšnosacījumi un labvēlīga vide uzņēmējdarbības uzsākšanai. Perspektīvais Ķekavas apvedceļš un RailBaltic trase var nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru jauno ražošanas un loģistikas teritoriju izveidei ap tiem. Jauktas ražošanas un darījumu apbūves teritorijas var veidoties ciema rietumu daļā gar Ķekavas apvedceļu, izvietojot tos atsevišķi no dzīvojamām teritorijām un veidojot zaļo buferzonu ap tiem.

Ķekavas ciemā nepieciešams arī veicināt jaunas uzņēmējdarbības formas, piemēram, tādas kā pakalpojumu serviss - ēdināšanas iestādes, izklaides un atpūtas vietas. Šis lauciņš ir pavisam neaizpildīts, to minēja arī vietējie iedzīvotāji savās aptaujās, ka Ķekavā nav izklaides vietas un labas kafējnīcas.

Uz 2011.gada 20. septembri Ķekavas novadā bija reģistrēti 618 bezdarbnieki, kas sastāda 4,3 % no darbaspējīgajiem iedzīvotājiem. Tas ir otrais vismazākais rādītājs pēc Mārupes novada starp visiem Pierīgas novadiem (skatīt 1.tabulu).

Republikas pilsētas un novadi	Bezdarbnieku skaits	No tiem			Bezdarba līmenis* (%)
		sievietes	invalidi	Jaunieši vecumā no 15 līdz 25 gadiem	
Rīga	31022	18766	1933	3241	6,8
Ādažu	339	219	25	27	5,0
Babītes	334	196	14	44	5,4
Baldones	187	113	6	21	5,0
Garkalnes	252	125	8	21	5,1
Ķekavas	618	364	32	57	4,3
Mārupes	385	234	33	42	3,9
Olaines	1106	635	101	118	7,9
Ropažu	326	186	23	28	6,7
Salaspils	1239	733	82	116	8,0
Stopiņu	415	253	26	42	6,2

1. tabula.

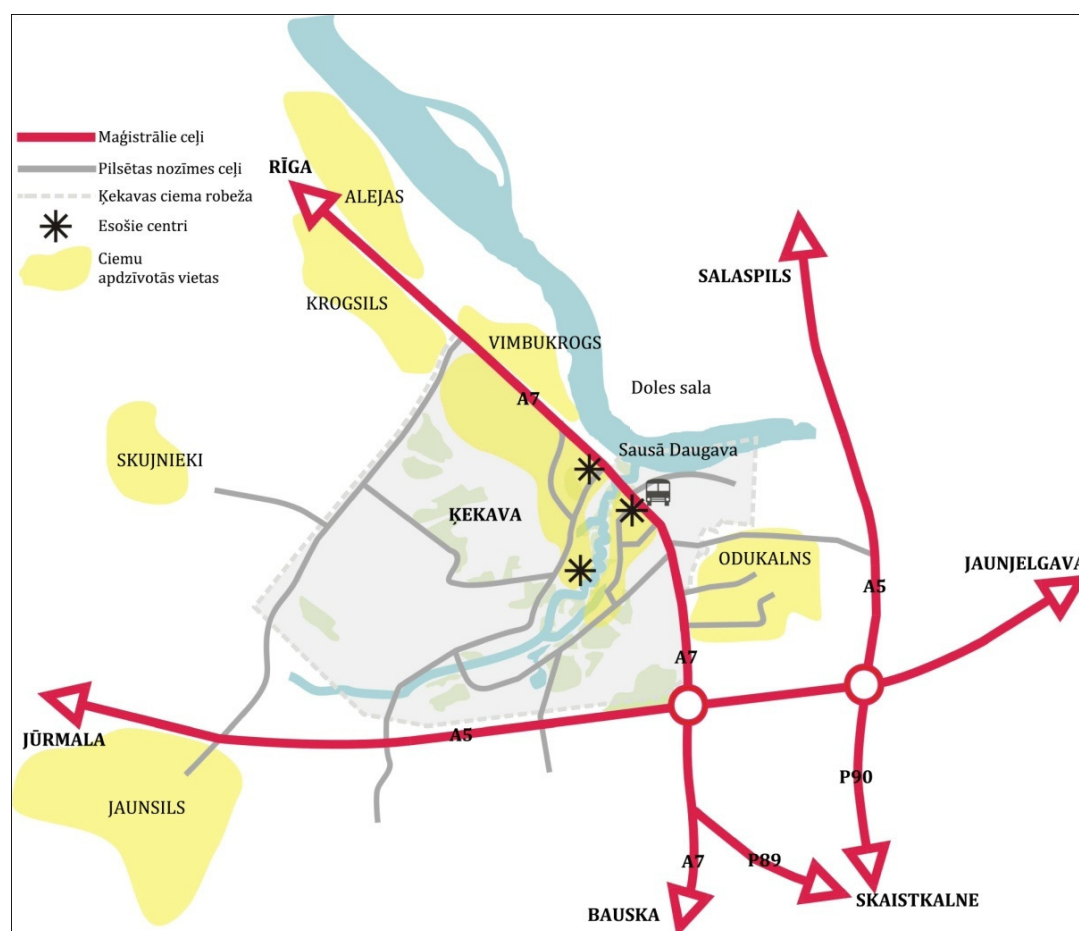
Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa republikas pilsētām un novadiem 2011. gada 20. Septembrī. (Centrālās Statistikas Pārvaldes dati).

Lai arī šie bezdarba rādītāji ir viszemākie starp Pierīgas novadiem un rādītājs tuvojas jau kritiskai atzīmei, kad darbaspēks jau var pietrūkt, tas nav iemesls, lai novada pašvaldība neveicinātu jaunu darba vietu rašanos. Ja jau pašvaldība prognozē iedzīvotāju skaita pieaugumu, nepieciešams jau laicīgi domāt arī par to, lai šiem potenciālajiem iedzīvotājiem būtu darbs tepat novada teritorijā.

2.1.2. Satiksmes infrastruktūra

Pašvaldības teritoriju šķērso divas nozīmīgas transporta maģistrāles ar intensīvu transporta plūsmu - ziemeļu dienvidu virzienā autoceļš A7 Rīga - Bauska, bet rietumu austrumu virzienā – autoceļš A5 Rīgas apvedceļš (skatīt 7. attēlu). Attālums no Ķekavas līdz Rīgai ir 18 km. Saikni ar Daugavas labo krastu labi nodrošina esošie tilti Rīgā un Rīgas HES tilts. Ķekavā ir viens valsts nozīmes autoceļa tilts pār Ķekavas upi. Pašvaldības teritorijā nav tilta, kas ērti saistītu Ķekavu ar tās vēsturisko daļu - Doles salu (izņemot apvedceļu caur Rīgas HES). Ķekavā vēl ir vairāki vietējas nozīmes tilti un laipas gājējiem (septiņi) uz Ķekavas upes. Ķekavā apgaismotas ir tikai galvenās ielas. Ielu apgaismojums ir nepietiekams vai vispār nav iekārtots nomalēs.

Maģistrālie autoceļi ir salīdzinoši labi uzturēti, vietējas nozīmes autoceļi un vecākās ielas regulāri tiek uzturētas, atjaunojot ielu un ceļu nodilumkārtu, veicot ikdienas autoceļu uzturēšanas pasākumus, kā arī veicot ielu un ceļu seguma regulāru izbūvi un atjaunošanu, taču joprojām vietējo ceļu tehniskais stāvoklis ir ļoti zemā līmenī – ietves ļoti šauras un nekvalitatīvas, trūkst veloceliņu utt. Jaunu apbūves teritoriju stihiskas veidošanās rezultātā pazeminājusies satiksmes drošība uz valsts galvenajiem autoceļiem, ievērojami paaugstinājusies satiksmes intensitāte, jo ceļš uz darba vietu - galvenokārt Rīgas pilsētā un mājvietu Ķekavas novadā tiek veikts ar vieglajām automašīnām. Vietējas nozīmes ceļu pieslēgumi pie valsts galvenajiem autoceļiem tiek izmantoti kā piekļuves veids uz jaunajām apbūves teritorijām, tā rezultātā tiek veikti manevri, kas samazina satiksmes drošību - strauja bremzēšana, nogriešanās pa kreisi, izbraukšana uz valsts galvenajiem ceļiem no vietējas nozīmes ceļiem u.tml.

7. attēls. Ķekavas esošā satiksmes shēma.

Vērtības

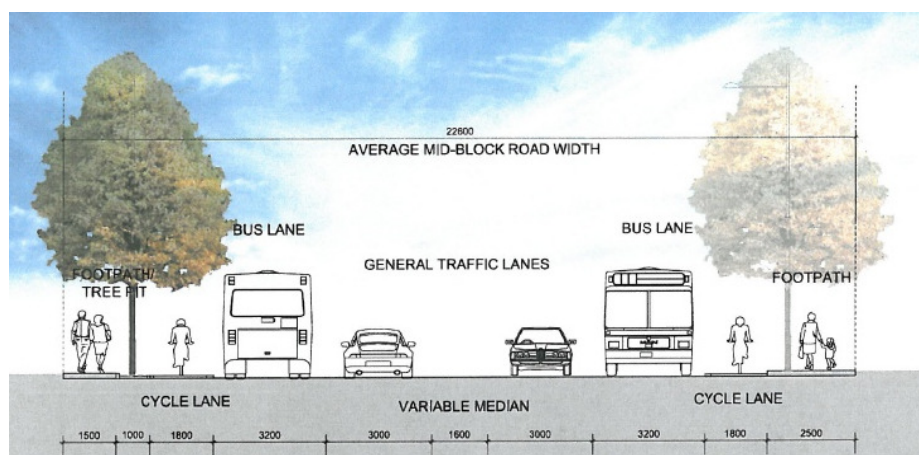
- Laba satiksme ar Rīgu;
- Apdzīvojuma centrus savieno maģistrālais ceļu tīkls;
- Stratēģiski izdevīga atrašanās vieta;

Problēmas

- Intensīva transporta plūsma caur Ķekavu (A7);
- Veloceliņu un velonovietņu trūkums;
- Pārdomātā gājēju un veloceliņu tīkla trūkums gar Ķekaviņas upi;
- Liela transporta intensitāte autoceļos, kas rada piesārņojumu, troksni un apdraudējumu vietējiem iedzīvotājiem;
- Esošo ceļu zemā kvalitāte

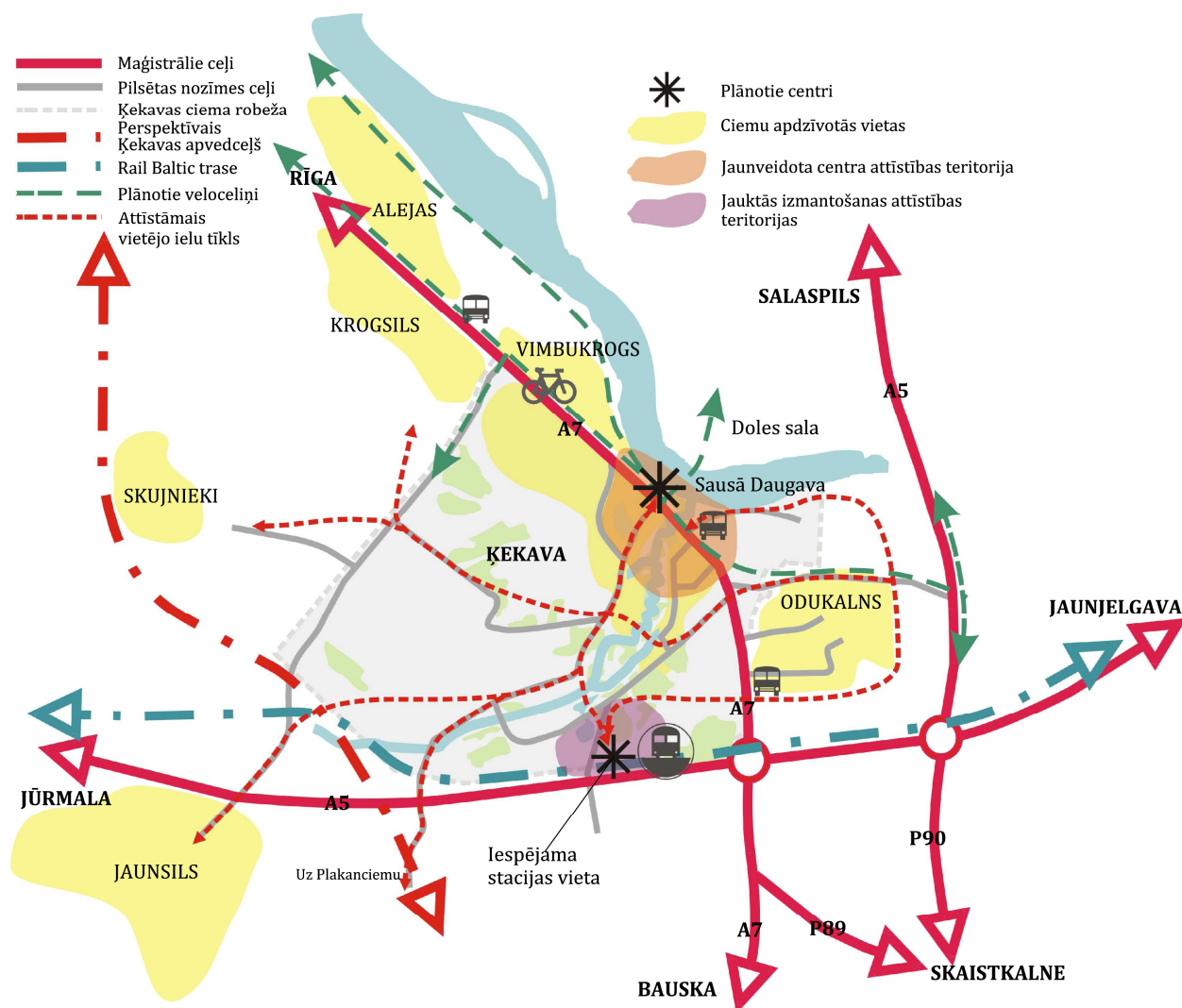
Priekšlikumi

- Ķekavas apvedceļa izbūve;
- RailBaltic trases izbūve – starptautiskā mēroga objekts;
- Pēc apvedceļa izbūves, šosejai A7 jāklūst par Ķekavas ciema galveno ielu, ar ierobežotu ātrumu un kravas automašīnu iebraukšanu, kā arī pārdomāto ceļu profilu ar gājēju ietvēm un veloceliņiem (skatīt 8. attēlu);
- Uzlabot esošo ceļu kvalitāti (gājēju ceļiņiem – bruģakmens segums), pārdomāt vides pieejamības jautājumus – ceļu un pandusu pareizais slīpums;
- Uzcelt jaunu gājēju un veloceliņu tiltu pār Sauso Daugavu uz Doles salu (svarīgi arī tūrisma attīstībai);
- Attīstīt esošos ceļu tīklus un izbūvēt jaunus, lai uzlabotu Ķekavas centra sasaisti ar blakus esošajiem ciemiem (Krogsils, Skujnieki, Jaunsils, Odukalns, Vimbukrogs) un plānoto staciju;
- Rekonstruēt esošus gājēju tiltiņus un izbūvēt jaunus pār Ķekavas upi (modernizēt, izveidot tos plašākus un piemērotus riteņbraucējiem);
- Labiekārtot sabiedriskā transporta pieturvietas;
- Nodrošināt gājēju un veloceliņu tīklus no Ķekavas centra līdz publiskās ārtelpas objektiem (sporta klubs, peldvieta utt.);
- Nodrošināt ceļu tīklus ar apgaismojumu.

8. attēls. A7 šosejas ceļa piedāvātais profila variants.

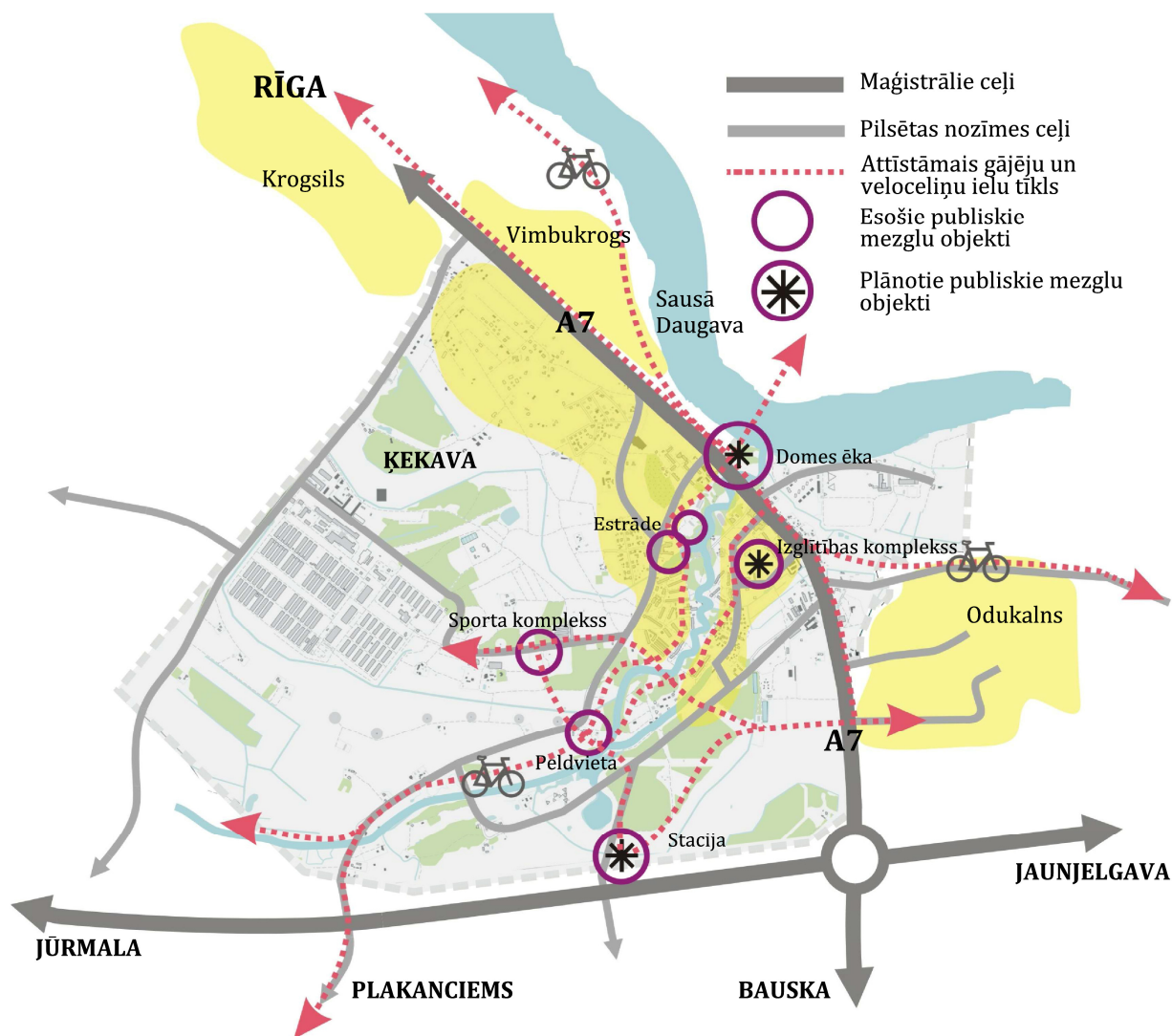
Satiksmes infrastruktūras attīstības priekšlikumus skatīties 9. attēlā.

9. attēls. Ķekavas plānotā satiksmes shēma.

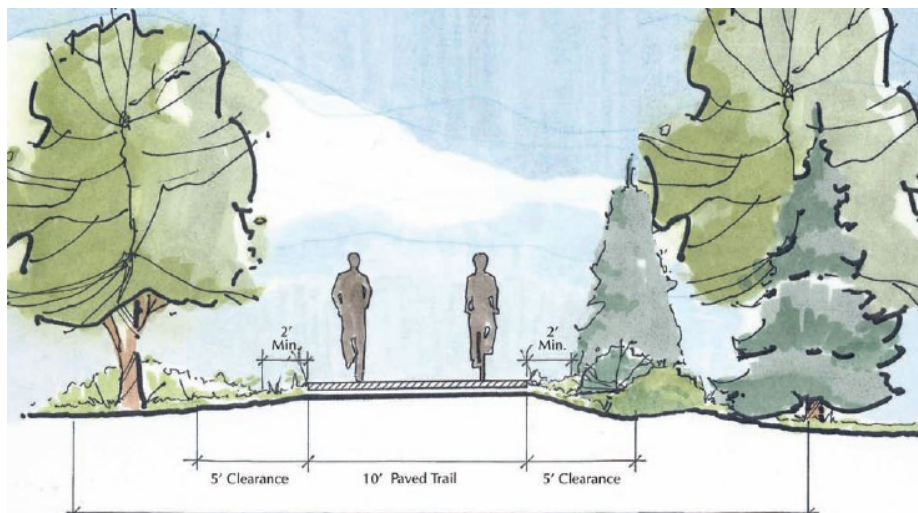
Ķekavas iekšējais gājēju un veloceliņu tīkls cieši saistīts ar ciema publiskās ārtelpas struktūru un plānotajiem attīstāmajiem ciema centriem. Lai paredzētais ceļu tīkls pilnvērtīgi darbotos, tam nepieciešama arī sasaiste ar blakus esošajiem ciemiem un maģistrāliem ceļu tīkliem. No Rīgas puses paredzēts veloceliņš, kas tiks izveidots A7 šosejas rekonstrukcijas ietvaros. Lai vēl vairāk uzlabotu velobraucējiem pārvietošanās apstākļus, padarītu to drošāku, kā alternatīvs variants veloceliņam no Rīgas un uz Rīgu varētu tikt izveidots celiņš gar Daugavu un tālāk caur Odukalnu Salaspils virzienā. Šie abi ceļi varētu savienoties teritorijā starp A7 šoseju un Sausās Daugavas krastmalu, izveidojot tur atpūtas vietas un riteņbraucējiem nepieciešamu infrastruktūru (velonovietnes, soliņi) (skatīt 10. attēlu). Šis alternatīvais veloceliņa risinājums tiek izvirzīt konsultējoties ar otru Ķekavas novada (Lielā Ķekava) darba grupu.

Ķekavas upes krastmalas un zaļā struktūra ap upi ir liela vērtība visam Ķekavas ciemam, bet diemžēl šī vērtība netiek pilnīgi izmantota. Esošiem celiņiem ir slikta seguma kvalitāte un nepietiekama vides pieejamība, daudzās vietās nav pieejas pie upes. Gar Ķekavas upes krastiem iesakām plānot pastaigu promenādi gan gājējiem, gan riteņbraucējiem, kā arī skrējējiem, nūjotājiem un citiem ainavas baudītājiem (skatīt 11. attēlu). Ņemot vērā, ka šī zona pie upes ar estrādi, sporta un atpūtas objektiem var kļūt par ļoti nozīmīgu un publiski pieejamu atpūtas vietu visiem Ķekavas iedzīvotājiem, tad liela nozīme ir tās pieejamībai. Būtiski ir veidot to pieejamu visām vecuma grupām un dažādām sociālajām grupām, piemēram, māmiņām ar bērnu ratiņiem vai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Pašreizējā pieejamība ir ļoti problemātiskā iepriekš minētajām grupām, jo teritorijā ir kāpnes un stāvi slīpumi.

10. attēls. Ķekavas ciema plānotā ceļu struktūra.

Perspektīvē šī teritorija var kļūt par iemīļotu visu Ķekavas novada iedzīvotāju vietu. Ķekavas upes abos krastos jau ir dažādas sporta un atpūtas publiskās zonas, piemēram, estrāde, peldētava, bērnu rotaļu laukumi, skeitparks, sporta laukums. Šo teritoriju vienkārši nepieciešams aizpildīt ar dažādo aktivitāšu zonām un izveidot tām nepieciešamu ceļu infrastruktūru un sasaisti ar ciema nozīmīgajiem mezglu punktiem (centrs, stacija) un blakus esošajiem ciemiem. Šobrīd Ķekavas upe ir kā Ķekavu sadalošs elements, bet nākotnē tai vajadzētu kļūt par savienojošu.

11. attēls. Gājēju un veloseliņa ceļa piedāvātais profila variants.

Mūsaprāt svarīgs ir arī savienojums ar Ķekavas vēsturisko teritoriju Doles salu. Šis savienojums (tilts pār sauso Daugavu būtu vērā ņemams ieguldījums tūrisma attīstībai un rekreācijas iespēju paplašināšanai.

2.1.3. Tūrisms

Ķekavas novadā ir izstrādāts ekskursiju maršruts, ietverot ievērojamākos tūrisma objektu apmeklējumus (piemēram, kultūrvēsturiskā mantojuma un ievērojamu vietu iepazīšanu - *Doles (Ķekavas) luterāņu baznīca*). Ķekavas novada apmeklējums iekļauts arī vairākos Rīgas rajona tūrisma maršrutos. Kā galvenās rekreācijas teritorijas var izdalīt lielās mežu teritorijas, kur iespējams sēņot, ogot, kā arī ūdeņu teritorijas (Sausā Daugava, Rīgas HES ūdenskrātuve).

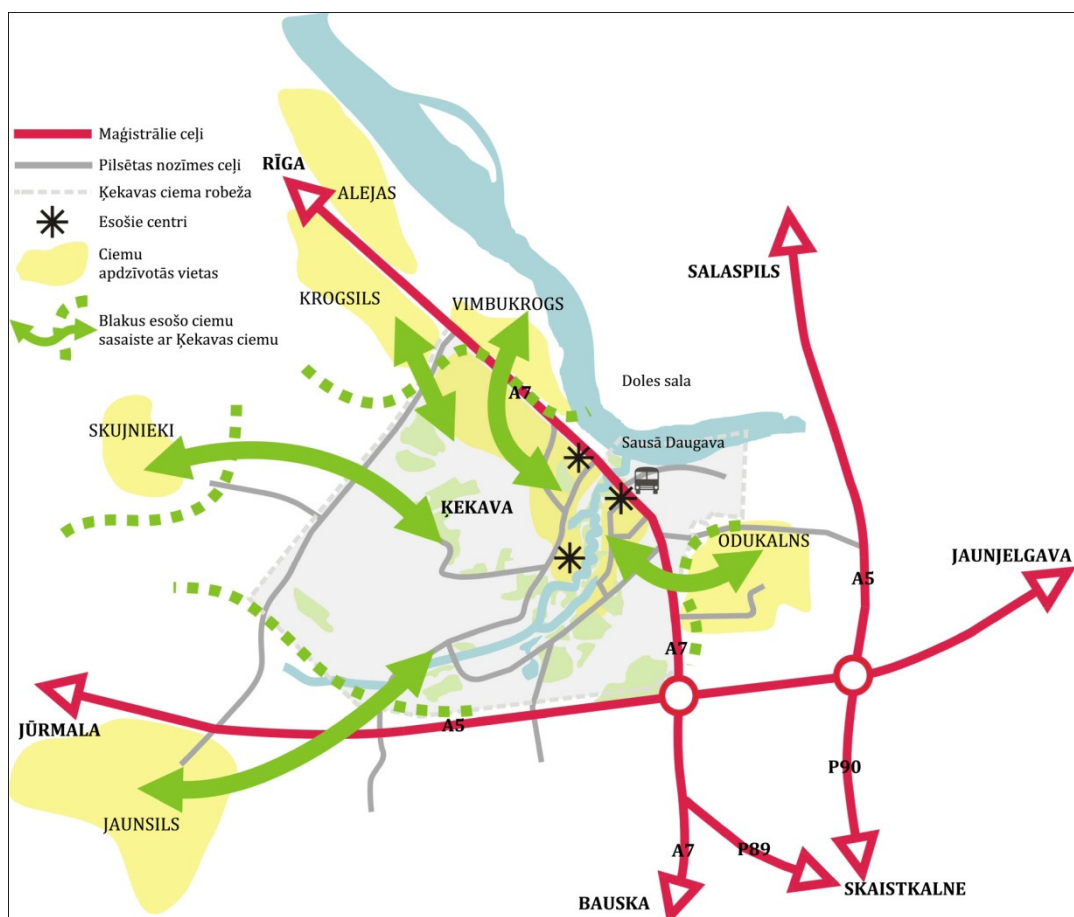
Priekšlikumi

- Uzlabot aktīvās atpūtas un tūrisma iespējas (ir plaša un skaista dabas un ainaviskā pamatne: meži, Sausā Daugava, Ķekavas upe);
- Gar Ķekavas upes krastiem un citām piemērotām vietām izveidot pastaigu takas un atpūtas vietas;
- Labiekārtot Ķekavas ciema centra parka teritoriju;
- Veicināt Ķekavas atpazīstamību, izgatavot suvenīrus, bukletus, izstrādāt Ķekavas simboliku un saukli;
- Iekārtot sabiedriskās atpūtas vietas un peldētavas pie Sausās Daugavas;
- Ķekavas teritorijā izvietot dabas, vēsturisko un kultūrvēsturisko objektu norādes;
- Paredzēt tūrismam nepieciešamu infrastruktūru (veloceliņi, stāvlaukumi, velonovietnes utt.)

2.1.4. Apdzīvojums un apbūves struktūra

Pierīgas zonā un ap autoceļu Rīga – Bauska (A7) liela daļa ciemu ir saplūduši. Pašreizējo Ķekavas pagasta apdzīvojuma struktūra veido vēsturiski izveidojies ciemu, viensētu un viensētu grupu tīkls. Pēdējo gadu laikā, strauji veidojušās jaunās blīvi apdzīvotas vietas - jaunie ciemi, kas radušies pilsētas iedzīvotāju labklājības paaugstināšanās un labākas dzīves vides meklējumu rezultātā. No telpiskās struktūras viedokļa, blīvas apbūves teritorijas jau vēsturiski galvenokārt ir veidojušās gar Rīgas - Bauskas autoceļu, kā arī ainaviski skaistās teritorijās starp Daugavu, Doles salu un Rīgas - Bauskas autoceļu, veidojot izteikti lineāru struktūru, kas Ķekavas apdzīvojuma audumā dominē arī mūsdienās. (Ķekavas pagasta teritorijas plānojums, 2009). Tas nozīmē, ka ievērot Rīgas plānošanas reģiona telpiskā (teritorijas) plānojuma vadlīnijas, kas nosaka, ka jāparedz pasākumi, kas nepieļauj vairāku apdzīvoto vietu apbūves saplūšanu, īpašu uzmanību veltot, lai novērstu vienlaidus lineāras apbūves joslu izveidošanos gar valsts galvenajiem autoceļiem, ir gandrīz neiespējami. Pašvaldībai nepieļaut jaunu būvniecību Pierīgas zonā un ap autoceļu Rīga – Bauska - vietās, kur tā vēl nav uzsākta ir ļoti sarežģīti.

Turpinoties intensīvai mājokļu būvniecībai, var novest pie tā, ka ne tikai praktiski Krogsils un Odukalns saplūst, bet līdzīgi var notikt arī ar ieplānoto Skujenieku un Jaunsilu ciemiem, kā tas ir noticis ar Vimbukrogu. Tomēr „atlūzu” ciematu vai arī uzsākto un nepabeigto māju, kā citviet Pierīgas reģionā – tiešā Ķekavas ciema apkārtnē nav novērojams un jādodomā, ka optimistiskā ciemu plānošana pārorientēsies uz jau esošo ciemu attīstību (skatīt 16. attēlu).

16.attēls. Ķekavas sasaiste ar apkārtnējiem ciemiem.

Izvērtējot esošo Ķekavas centra struktūru, secinājām, ka Ķekavai, kā apdzīvotai vietai nav izteikts centrs, bet ir trīs „centriņi” (skatīt iepriekš 14. attēlu).

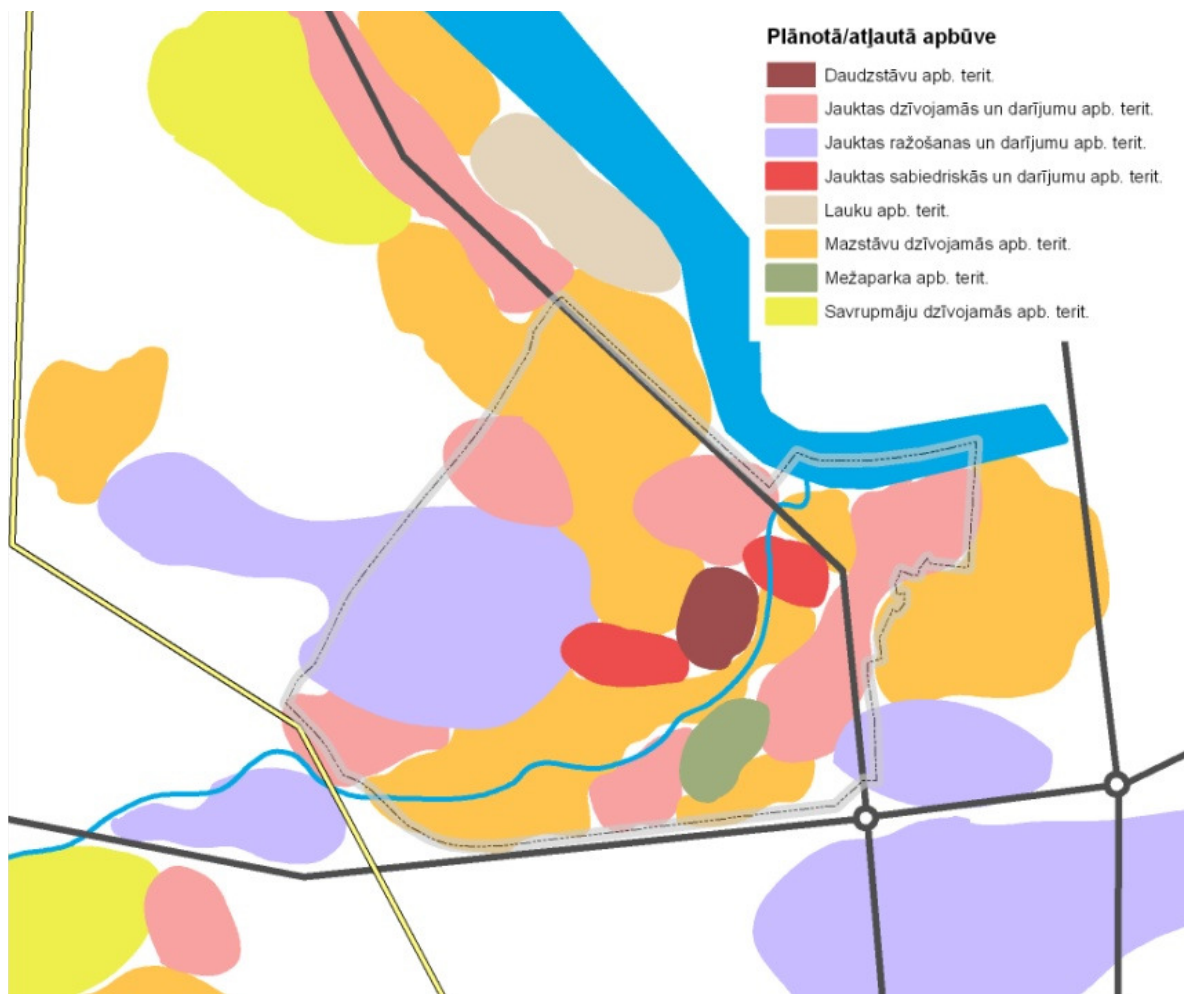
- 1) Vēsturiskais centrs, kurā atrodas baznīca, krogs, muzejs un vairāki tirdzniecības un pakalpojuma objekti.
- 2) Tirdzniecības centrs, kurā atrodas divi tirdzniecības centri – Maxima un Liba un benzīna uzpildes stacija.
- 3) Administratīvais centrs, kurš atrodas daudzstāvu dzīvojamo māju rajonā. Šeit atrodas novada domes ēka, kas aizņem sociālās mājas pirmos divus stāvus. Šajā rajonā atsevišķās telpās daudzdzīvokļu māju pirmajos stāvos izvietotas arī citas pārvaldes iestādes, pašvaldības policija, bāriņtiesa, dzimtsarakstu nodaļa u.c. visas šīs iestādes ir novada līmeņa, bet atrodas dzīvojamajā rajonā, patālu no novada nozīmes ceļa. Tas, ka Novada nozīmes administratīvais centrs atrodas grūti sasniedzām vietā, starp daudzdzīvokļu mājām nav loģiski un šī kursa darba ietvaros tika meklēti šīs problēmas risinājumi.

Ķekavai nav nepieciešami vairāki centri, tik tuvu viens no otra ir vajadzīgs viens, bet aktīvs gan dienā, gan „naktī”.

Kopumā jāatzīst, ka Ķekavas centra struktūra ir sadrumstalota, pirmkārt, jau ap šoseju, otrkārt, ap Ķekaviņas upi, kas arī ir par pamatu apgrūtinātai atsevišķu objektu pieejamībai (domes ēka).

Aplūkojot plānotās teritorijas un apbūves zonas, jāuzsver, ka teritorijas plānojumi katrai vietai (Baložiem, Ķekavai, Daugmalei) izstrādāti atsevišķi, tādējādi šobrīd, protams, izpaliek sasaiste novada kontekstā. Mēģinot ģeneralizēt Ķekavas pagasta teritorijas plānojumu (skatīt 17. attēlu), var secināt, ka plānotā/atļautā zemes izmantošana ir ļoti dažāda – miksēta, kas nebūt nav

slikti no tā viedokļa, kad tiek piedāvātas dažādas iespējas gan mājokļu, gan biznesa attīstībai. Tomēr prasītos, kāds koncepts jeb pamatdoma šādas sīkas detalizētības dokumentiem. Saprotams ir tas, ka plānojums izstrādāts pirms krīzes periodā – tādēļ jādomā, ka vairāk jaunu zonējumu veidošana savrupmāju un mazstāvu apbūvēm, kas dominē Ķekavā, ieplānoti netiks.

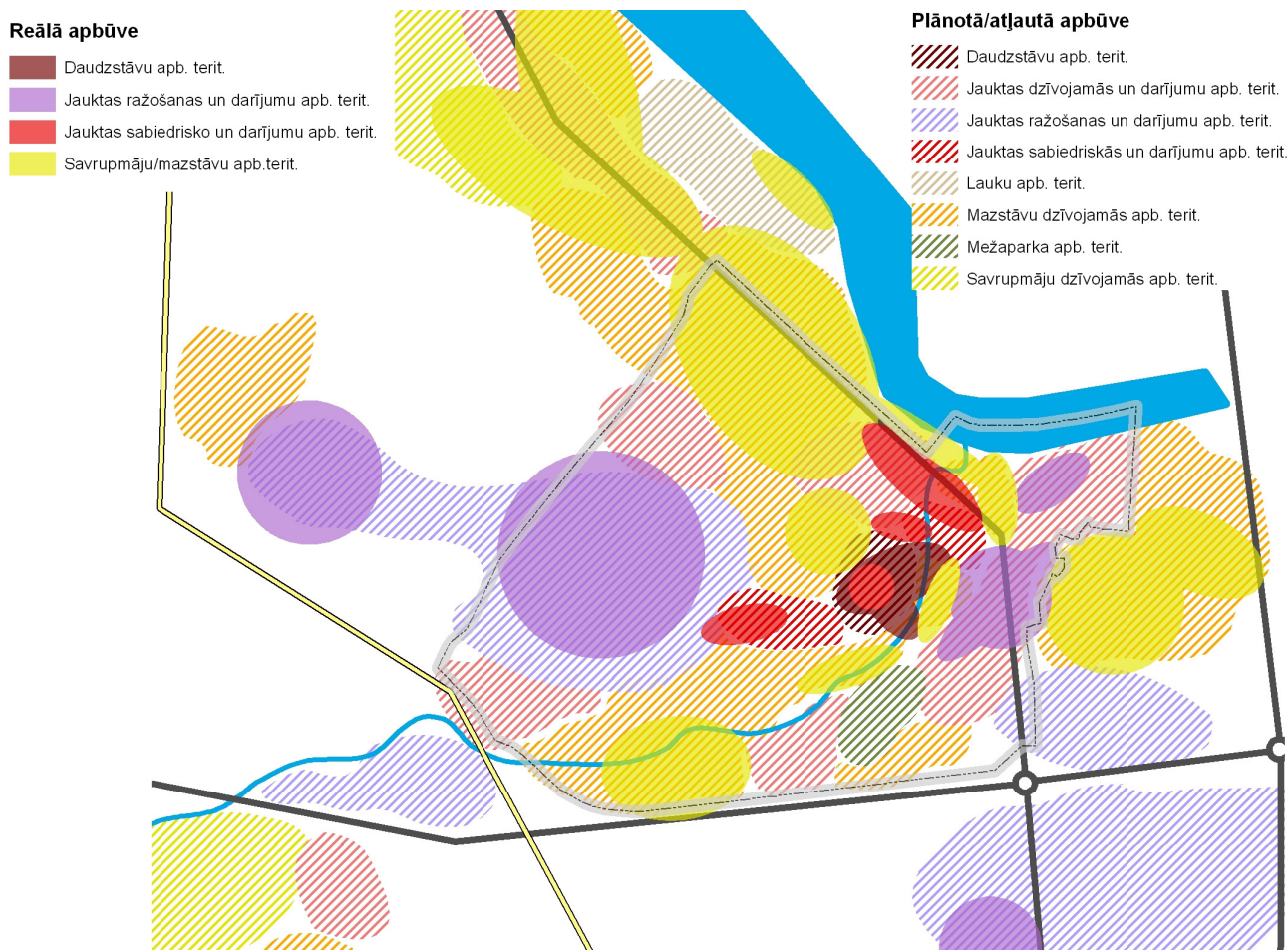

17.attēls. Ķekavas ciema un tā apkārtnes plānotā/atļautā apbūve.

Tieši šim nolūkam, lai turpmāk neplānotu jaunas apbūves teritorijas, izstrādāts 18. attēls, kas iezīmē brīvos apbūves laukumus. Tajā skaidri iezīmējas, ka Ķekavas D daļa mazapbūvēta vai joprojām gaida savus investorus. Tā vietā cilvēki mājokļu būvniecību vai iegādi izvēlas tiešā Daugavas tuvumā. Šeit arī redzams, ka no ilgtspējības viedokļa pareizāk būtu turpināt jau iepriekšminēto domu par apbūves attīstīšanu Odukalnā, kas daudz veiksmīgāk saslēgtos ar centra telpu ne kā, piemēram, saplānotie jaunie ciemi. Tāpat arī pēc brīvo, neapbūvēto teritoriju zonējuma, var mēģināt atrast novietojumu jaunām funkcijām – šajā gadījumā Rail Baltica stacijai, kuras atrašanās iespējams aplūkot iepriekšējās shēmas (skatīt iepriekš 9. attēlu).

Kā atsevišķus priekšlikumus papildus var piedāvāt:

- paredzēt plānojumā arī apbūves teritoriju daudzstāvu dzīvojamām ēkām, tādējādi dažādojot vidi un piedāvājot dažādu mājokļu klāstu;
- pieslēgt pilsētai darījumu teritorijas, kas atrodas Bauskas šosejas virzienā;
- lauku un mežaparka apbūves teritorijas atstāt par atvērtajiem laukiem (*open space*).

18.attēls. Brīvās nepabūvētās teritorijas balstoties uz teritorijas plānojumu un ortofoto novērojumiem.

2.1.5. Inženiertehniskā infrastruktūra

Elektroapgāde. Ķekavas teritorijā elektroenerģijas pārvadi un sadali nodrošina AS „Latvenergo”, kas apkalpo elektropārvades līnijas, nodrošina apakšstaciju un sadales punktu uzstādīto iekārtu ekspluatāciju, apkopi un remontu.

Gāzesapgāde. Ķekavas teritoriju šķērso vidēja spiediena gāzes vads ar vairākiem atzariem un gāzes regulēšanas punktiem. Ķekavas, Katlakalna, Valdlaucū daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas un Vimbukroga, Aleju, Ziedoņa, Mākoņkalna, Loreķu, Plakanciema individuālās mājas ir apgādātas ar gāzi no šī gāzes vada.

Siltumapgāde. Ķekavā ir uzceltas trīs katlu mājas, kas apgādā dzīvojamās mājas, kā arī Ķekavas sākumskolu, Ķekavas Mūzikas skolu un privātskolu „Gaismas tilts 97”. Ķekavas ciema daudzdzīvokļu mājas, pagasta padomi, ambulanci un kultūras namu ar siltumapgādi apgādā SIA „Ķekavas nami”, kā kurināmo izmantojot dabas gāzi.

Ūdensapgāde. Ķekavā ir pieejama centralizēta ūdensapgāde. Ūdensapgādē galvenokārt tiek izmantots pazemes ūdens. Pusi no Ķekavas ciema centrālās daļas Ķekavas upes labajā krastā (Vecā Ķekava) ar ūdeni apgādā divi urbumi. Iegūstamā ūdens kvalitāte atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām, izņemot paaugstināto dzelzs saturu. Otru pusi Ķekavas ciema (Jaunā Ķekava) nodrošina AS „Putnu fabrika Ķekava” ūdensgūtne.

Kopumā Ķekavas inženiertehniskā infrastruktūra ir pieņemama, taču neskatoties uz to arī Ķekavai netrūkst problēmu, jo esošie inženiertīkli ir nolietojušies un nepieciešama steidzama to rekonstrukcija. Jau šobrīd ar ES struktūrfondu piesaisti tiek īstenota tehniskās infrastruktūras sakārtošanas darbi pa kārtām no Odukalna līdz Ziedonim (Katlakalnā).

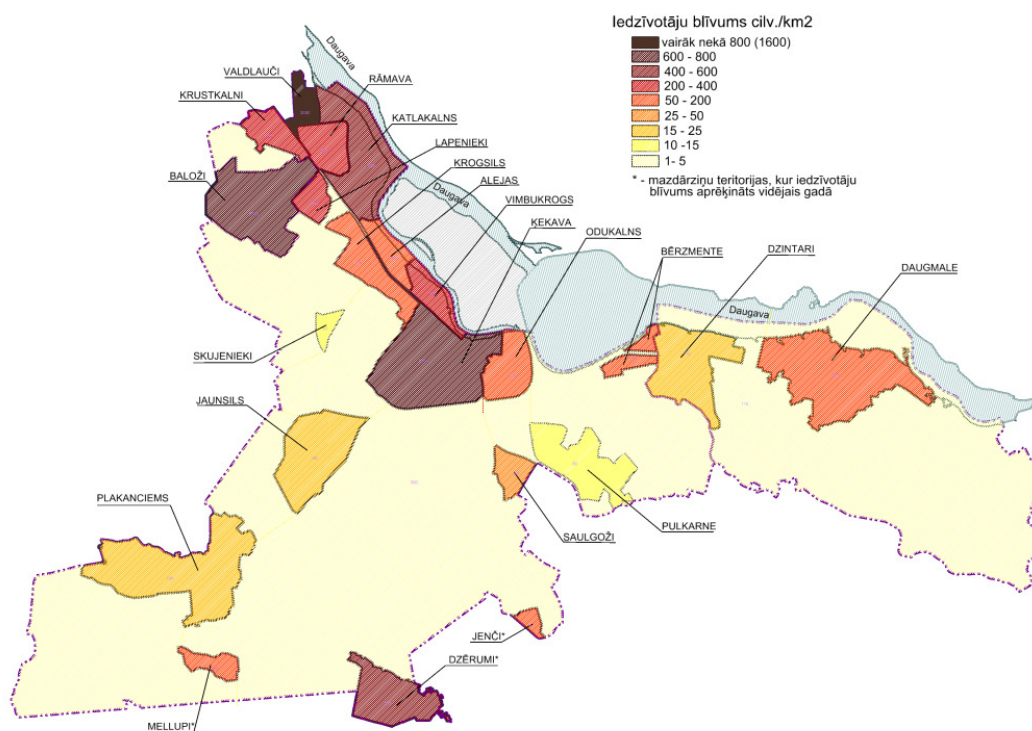
2.2. Sociālā vide

2.2.1. Iedzīvotāji

Kā redzams 12.attēlā, Ķekavas novadā ir ļoti atšķirīgs iedzīvotāju blīvuma apdzīvotajās vietās. Viss lielākais iedzīvotāju skaits koncentrējas ap Rīgu un A7 šoseju. Ja neskaita Valdlauču ciemu, tad Ķekava un Baloži ir ar vislielāko apdzīvotību.

Šobrīd Ķekavas novadā dzīvo ~22000 pastāvīgo iedzīvotāju. Ķekavas novads ir viens no tām apdzīvotajām vietām, kurās iedzīvotāju skaits nesamazinās, bet nemitīgi pieaug. Visstraujākais iedzīvotāju skaita pieaugums bija vērojams 2008.gadā, šajā gadā iedzīvotāju skaits pieauga ~ par 8%.straujš iedzīvotāju skaita pieaugums bija vērojams arī no 2006.gada līdz 2010.gadam.. Šobrīd iedzīvotāju skaita pieaugums ir manāmi sarucis, taču vēl joprojām vērojams. Pēdējā gada statistika rāda, ka tik niecīgs iedzīvotāju skaita pieaugums nav novērots pēdējo desmit gadu laikā (Centrālās statistikas pārvalde, 2012).

Lai pozitīvā dinamika turpinātos un nepienāktu laiks, kad iedzīvotāju skaits sāk sarukt, Ķekavas novadam ir nopietni jāstrādāt pie esošo iedzīvotāju noturēšanas un jaunu iedzīvotāju piesaistes. Jau šobrīd skaidrs, ka Ķekavas novada ambiciozie mērķi gandrīz dubultot iedzīvotāju skaitu diez vai piepildīsies.

12. attēls. Ķekavas novada apdzīvoto vietu iedzīvotāju blīvuma karte.

2.2.2. Kopienas

Ķekavai kā apdzīvotai vietai jābūt ne tikai ar labu infrastruktūru, daudzveidīgiem mājokļiem, pieejamām publiskajām zonām un pakalpojumiem, bet arī vietai, kur veidojas kopienas ar savām interesēm, vēlmēm un izpausmēm. Kopiena ir cilvēku grupa, kam raksturīgas kopīgas teritoriālas, ekonomiskas, sociālas vai kultūras intereses. Kā kopienas var identificēt māmiņas, daudzstāvu un savrupmāju (gan veco, gan jauno) māju kopiena, sporta kopiena, un daudzas citas, kuru pamatā ir kopējas intereses vai problēmas, kas vieno konkrētu cilvēku kopu.

Kopienas veidošanās ir atkarīga no vietas un sabiedrības tipiem, tomēr, lai veicinātu kopienu veidošanos, pašvaldībai būtu jāveicina vietējo iedzīvotāju iesaistīšana kopējos

pasākumos, ir jāveido vietas piederības sajūta. Arī izglītošana un motivācijas izmantošana gatavībai strādāt savas dzīves vides uzlabošanai ir viens no veidiem, kā veicināt kopienas rašanos. Caur kopienām pašvaldībai iespējams mobilizēt savus sociālos, cilvēkresursus un citus resursus tādā veidā, lai iedzīvotāji varētu atbilstoši pieņemt kādas iekšējās vai ārējās pārmaiņas un spētu uz tām reaģēt (Kas ir kopiena, Bez dat.).

Ķekavas gadījumā jautājums par kopienām, to esamību vai neesamību ir īpaši aktuāls, jo liela daļa Ķekavas iedzīvotāju ir ļoti neaktīvi jautājumos, kas saistīti ar viņu dzīves vietas un visa novada turpmāko attīstību. Kopienas būtu veids kā konkrētai vietai piešķir sociālu dzīvīgumu, vietējo iedzīvotāju iesaistīšanos un līdzdalību.

Kopienai savu pašvaldības uzdevumu ietvaros kā teritoriālajai vienībai ir iespēja, izstrādājot savu zemes izmantošanas plānojumu, noteikt konkrētā plānojumā savas attīstības iespējas. Cilvēki pēc savas būtības grib justies piederīgi savai pilsētai un pārējai sabiedrībai – tad viņiem aug pašnovērtējums un arī atbildība pret vidi, un tad, ja pašvaldība viņiem atsūta vēstuli ar uzaicinājumu piedalīties sabiedriskā apspriešanā ir lielāka varbūtība, ka viņi ieradīsies (Kleina, 2012).

2.2.3. Sociālā infrastruktūra

Ķekava veidojusies kā teritorijas apdzīvojuma sastāvdaļa un tās objektu izvietojumu teritorijā nosaka pieprasījums pēc attiecīgā veida pakalpojumiem, kas cieši saistīts ar iedzīvotāju skaitu, to vecumstruktūru, kā arī ar pastāvošo apdzīvoto vietu īpašībām. Līdz ar to Ķekavā ir plašs sabiedrisko pakalpojumu klāsts (izglītības, veselības aizsardzības, kultūras, mazumtirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas u.c. pakalpojumi) (skatīt 13. attēlu). Ķekavā darbojas pasta nodaļa. Tāpat ir pietiekamā skaitā mazumtirdzniecības un citi pakalpojumi ar dažādu preču (pārtikas preces, rūpniecības un saimniecības preces, ziedi u.c.) tirdzniecību un maksas pakalpojumu (frizieri, foto pakalpojumi, veterinārie u.c. pakalpojumi).

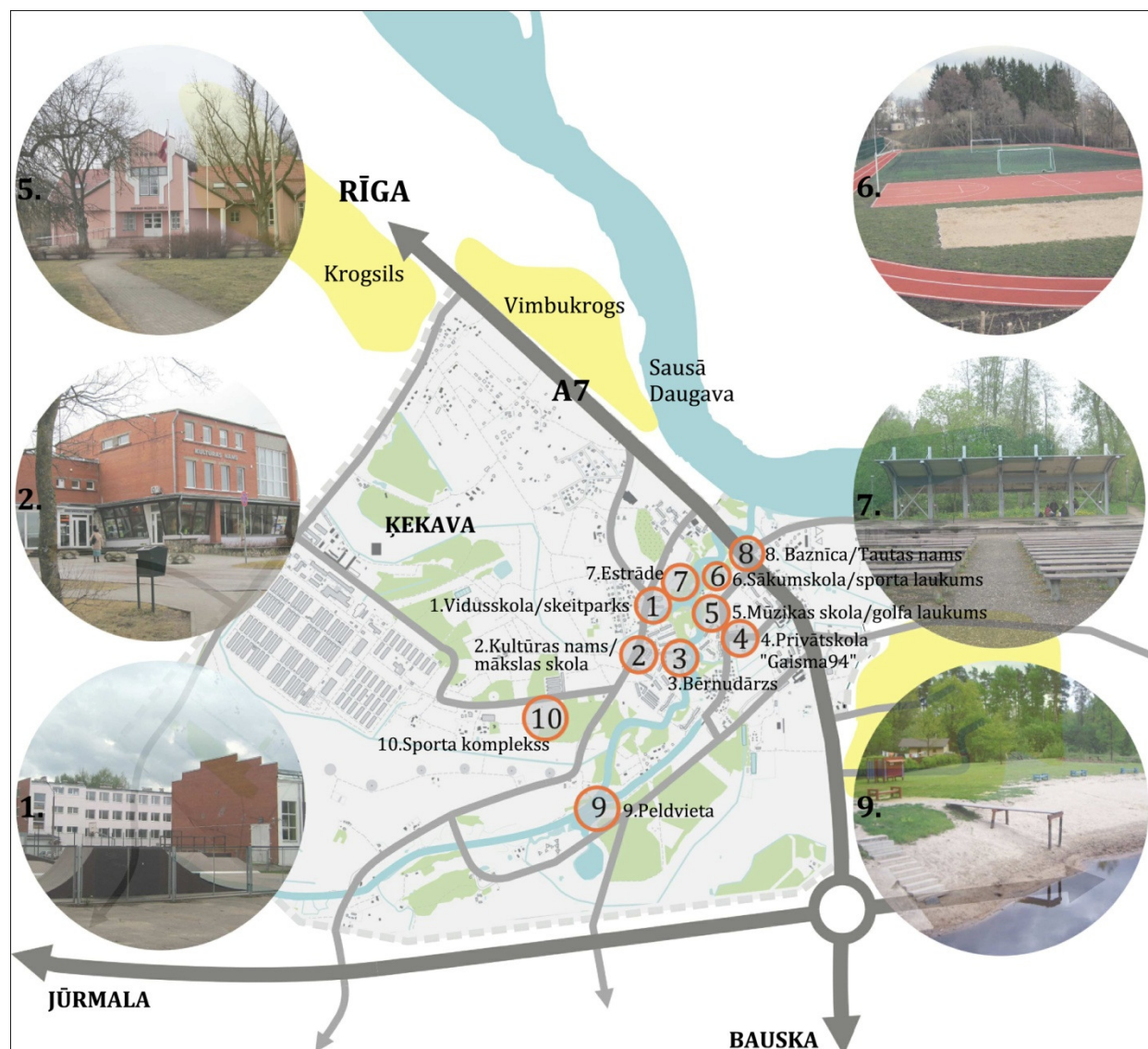
Izglītība un kultūra. Ķekavā ir sava Ķekavas vidusskola, privātskola „Gaismas tilts 97”, PII „Ieviņa”, kā arī darbojas Ķekavas mākslas skola (Ķekavas kultūras nama ēkas austrumu korpusā), Ķekavas mūzikas skola un Ķekavas sporta skola. Perspektīvā tiek plānota jaunas sākumskolas būvniecība Ķekavas centrā, vietā, kur šobrīd aug ābeļdārzs. Ķekavā darbojas arī Ķekavas kultūras nams, Ķekavas bibliotēka, novadpētniecības muzejs, sporta klubs, stadions un Doles – Ķekavas evaņģēliski luteriskā baznīca.

Veselības aprūpe. Medicīnisko palīdzību ciemā sniedz piecas ģimenes ārstu privātprakses, darbojas arī zobārstniecības privātprakse. Medikamentus var iegādāties divās aptiekās. Sociālo palīdzību nodrošina Ķekavas pagasta padomes aģentūra „Ķekavas sociālās aprūpes centrs”. Izveidots arī Dienas centrs dažādu pakalpojumu sniegšanai pensijas vecuma iedzīvotājiem, kā arī cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Dienas centra mērķis ir piedāvāt alternatīvas dienas pavadīšanas iespējas - nodarbībās, kultūras pasākumos.

Sabiedriskā kārtība. Sabiedriskā drošība un tiesiskā aizsardzība kārtību un drošību pagastā nodrošina Reģionālā pašvaldības policija. Likumdošanā noteiktās funkcijas tiesību aizsardzības jomā veic Ķekavas bāriņtiesa.

Sports un atpūta. Ķekavas ciemā pēdējos gados ir attīstījusies sporta infrastruktūra, popularizējot veselīgu dzīves veidu sabiedrības vidū. Pie vidusskolas izveidots skeitparks, pie sākumskolas nesen tika izbūvēts skolas stadions ar futbola laukumu. Pie Ķekavas mūzikas skolas atrodas mini golfa laukums. Ceļā uz Putnu fabriku ir futbola kluba „Auda” laukums, tāpat aktīvi darbojas futbola klubs „Metta” kur ir iespēja nodarboties ar sportu gan uz liela futbola laukuma ārā, gan iekštelpās. Ķekavas „nacionālais” sporta veids ir florbols ar vairākām komandām. Tāpat blakus vairākām dzīvojamām mājām ir iekārtoti mazi sporta laukumi ar basketbola groziem, futbola vārtiem un citiem vingrošanas rīkiem.

Mazāk ir attīstīta mierīgās atpūtas un rekreācijas infrastruktūra, gar Ķekavas upi tikai dažās vietās ir iekārtoti soliņi un bērnu rotaļu laukumi. Ķekavas upes un zaļās struktūras rekreācijas zona ir izmantota nepietiekoši.

13. attēls. Sociālā infrastruktūra.

2.2.4. Publiskās ārtelpas struktūra

Ķekavas centram ir visi nepieciešamie priekšnoteikumi pilnvērtīgai un daudzveidīgai publiskās ārtelpas izveidošanai (skatīt 14. attēlu):

- Ķekaviņas upīte, kas caurvij visu ciema centru;
- Sabiedrisko pakalpojumu pieejamība un daudzveidība, salīdzinot ar citiem ciemiem;
- Plašas zaļā teritorijas;
- Aktivitāšu zonas jauniešiem un ne tikai - golfa laukums un skeitparks;
- Sausā Daugava;
- Parks Ķekavas centrā, kurā plūst Ķekaviņa, parkā atrodas estrāde, kas padomju laikos kalpoja kā kopīga svētku svinēšanas vieta, kas arī vēl šodien Jāņos pulcē daļu Ķekavas iedzīvotāju, taču ikdienā estrāde ir kļuvusi par alkohola lietošanas vietu;

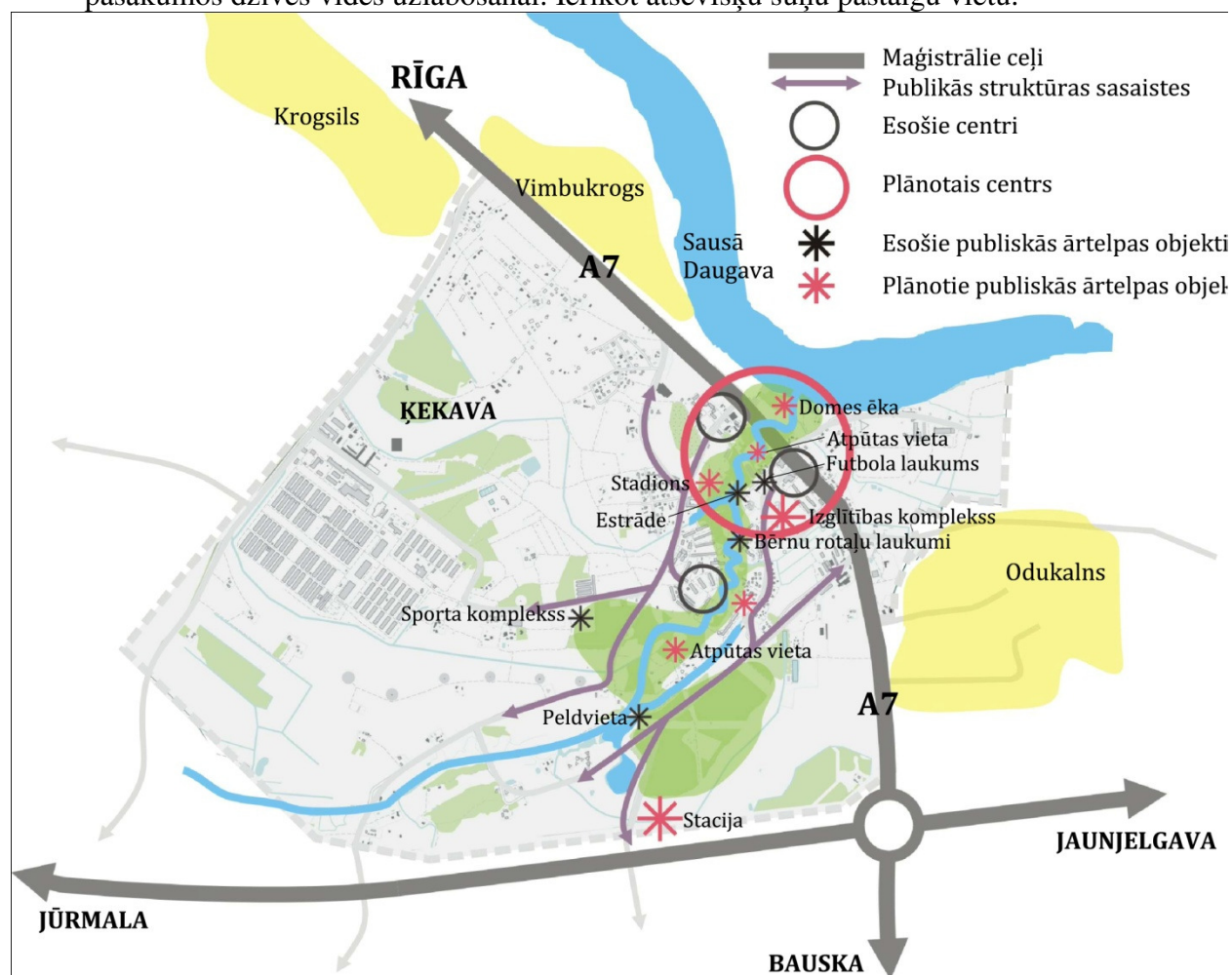
Pastāv arī problēmas, kas bremzē publisko ārtelpu veidošanos un kvalitatīvās dzīves vietas attīstību: ciemā nav veloceļa tīkla, ērtu un labiekārtotu pastaigu ceļu gar Ķekavas upi, nav nodrošināta pieeja Daugavai, trūkst rekreācijas aktivitāšu un kopējas pulcēšanās vietas,

dzīvojamo māju iekšpagalmos trūkst labiekārtojuma (soliņu, bērnu rotaļu laukumu), dzīvojamās iekšpagalmos trūkst autostāvvietu.

Publisko telpu pilnveidošanai ir nepieciešama kompleksa pieeja – ceļu struktūras, sabiedrisko centru un zili/zaļās struktūras attīstība un šo struktūru savstarpējā sasaiste.

Daži priekšlikumi publiskās ārtelpas attīstībai:

- Sporta/ atpūtas infrastruktūras attīstīšana;
- Ķekaviņas krastu labiekārtošana, pieeja pie ūdens;
- Bērnu rotaļu laukumu un jauniešu aktīvas atpūtas vietu izveide gan dzīvojamo māju iekšpagalmos gan Ķekaviņas krastos;
- „Pasīvās” atpūtas vietu izveide, cilvēkiem, kas vēlas mierīgi atpūsties, palasīt grāmatas;
- Uzlabot ceļu segumu kvalitāti, izveidot veloceliņus, ierīkot apgaismojumu;
- Izveidot labiekārtotu un pievilcīgu pieeju un atpūtas iespēju pie Sausās Daugavas;
- Papildināt publiskās telpas ar mazām arhitektūras formām (soliņi, apgaismojums, vides dizaina elementi, atkritumu tvertnes utt.);
- Paredzēt atsevišķās autostāvvietas ārpus dzīvojamiem iekšpagalmiem;
- Iesaistīt pēc iespējas aktīvāk pašus iedzīvotājus gan plānošanas, gan realizācijas pasākumos dzīves vides uzlabošanai. Ierīkot atsevišķu suņu pastaigu vietu.

14. attēls. Publiskās ārtelpas struktūra.

2.3. Vide

Ainavas

Ķekavas teritorijas telpiski - ainaviskais veidols vēsturiski ir izveidojies un arī pašreiz raksturojams kā mozaīkveida, kas ietver sevī gan Rīgas pilsētai raksturīgās perifēriālās apbūves iezīmes, gan vienlaidus mežu masīvu ainavu, gan lauku ainavu ar tai raksturīgajām viensētām. Visglezņainākais Ķekavas ainavas elements ir Daugavas (arī Sausā Daugava) nepārveidotā posma ieleja ar Doles salu. Daugavas upes ainava ir klusa – tajā nav intensīvam tūrismam un biznesam raksturīgo elementu – kuģu, jahtu, laivu un piestātņu. Daugava un tās krasts netiek aktīvi izmantoti atpūtai un tūrismam. Tieši pretēji, ir vērojama tendence krastu pēc iespējas apbūvēt un nožogot, tādējādi noslēdzot brīvu piekļūšanu upei.

Ķekavas teritorijas ainavas vērtīgākie elementi ir meži (atsevišķas koku grupas), Sausā Daugava, Ķekavas upe un to krasti. Ekoloģiski nozīmīga un ainaviski izteiksmīga ir Ķekavas upītes mazpārveidotā ieleja, kas diemžēl ir nepietiekoši ainaviski iekopta. Šīs ainavas ir vizuāli pievilcīgās un veido ciema teritorijas telpiskumu un vizuāli estētisku ārtelpu.

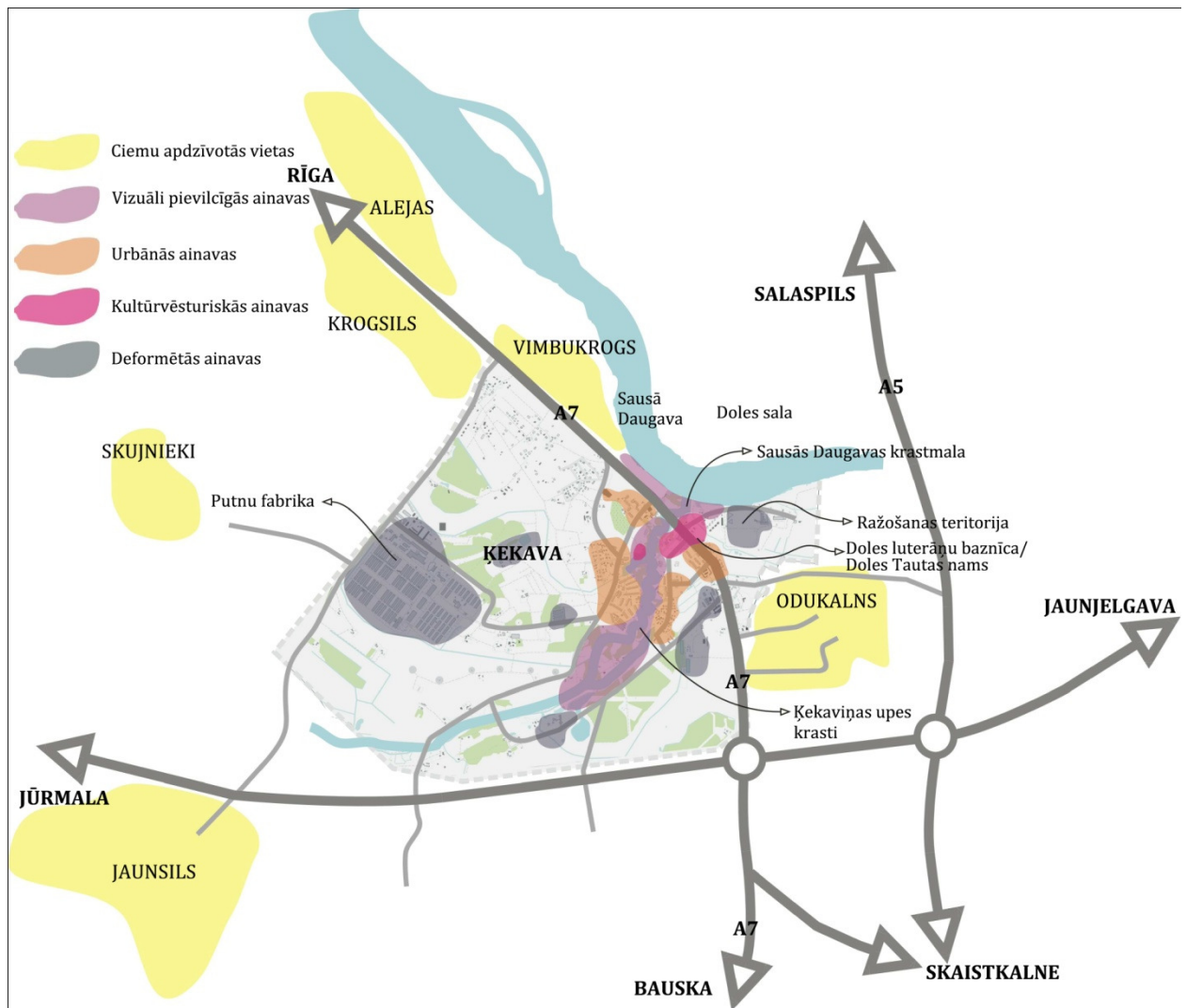
Ķekava ir vēsturiski veidots ciems, kas „sadalīts” divās daļās – „Jaunā” un „Vecā” Ķekava. Jaunā Ķekava plānota Padomju gados (60.-80.) attīstoties kolhoziem. Vecajā Ķekavā atrodas kultūrvēsturiski pieminekļi – Doles luterāņu baznīca un Doles Tautas nams. Kopumā Ķekavai ir blīva apbūve un attīstīta sociālā infrastruktūra, ko nevar teikt par jauniem ciemiem Ķekavas novada teritorijā. Ķekavas ainavai būtisku akcentu dod dārzkopības sabiedrību apbūve – mazdārziņu teritorijas. Daudzas no dārzkopības sabiedrībām rada labu vizuālo iespaidu, tomēr to tuvākā apkārtnē bieži vien ir piegružota ar sadzīves atkritumiem.

Ķekavā mēs esam izdalījuši dažas ainavu grupas (skatīt 15. attēlu):

- *Vizuāli pievilcīgās ainavas* – ko galvenokārt veido zili/zaļā struktūra ap Ķekavas upīti un zaļā teritorija ap Sauso Daugavu ar atklātiem skatiem pāri uz Doles salu;
- *Kultūrvēsturiskās ainavas* – veidojas ap A7 šoseju un ietver sevī tādas kultūrvēsturiskos pieminekļus kā Doles luterāņu baznīca un Doles tautas nams. Šīs ainavas arī kalpo par vizuāliem piesaistes punktiem un orientieriem iebraucot Ķekavas ciemā;
- *Urbānās ainavas* – ir Ķekavā esošas 3-5 stāvu daudzdzīvokļu mājas, kas atrodas Ķekavas upītes abos krastos un kas ir viens no pilsētvides raksturīgākajiem elementiem;
- *Deformētās ainavas* – pārsvarā šīs ainavas veido ražošanas un darījumu objekti, kam ir nepievilcīgs vizuālais veidols, kā arī tie rada trokšņus, putekļus, smaku („Putnu fabrika”). Deformētās ainavas raksturo dažāda mēroga būves (noliktavas, angāri), estētiski nepievilcīgas būves, iežogojums, zaļo teritoriju trūkums. Ap tādiem objektiem nepieciešams veidot zaļo buferzonu un plānot tos tālāk no apdzīvotām vietām.

Pārējās Ķekavas teritorijas ir ikdienas ainavas: cilvēku apdzīvotas vietas (savrupmāju apbūves teritorijas), mazdārziņu teritorijas, ceļu ainavas un zaļās struktūras (lauki, meži, koku grupas).

Runājot par gaidāmajām izmaiņām Ķekavas novadā apvadceļa un Rail Baltica kontekstā – noteikti būtu jārunā par to, kā šie apstākļi izmaina esošo ainavu. Veidotās tā sauktās jaunās ainavas, attiecīgi ar savu ietekmi uz vidi.

15. attēls. Ainavas.

2.4. Urbānisma idejas Ķekavas kontekstā

Jaunais urbānisms (New Urbanism)

Jaunais urbānisms ir starptautiska kustība ar mērķi reformēt pilsētplānošanas praksi, tāpat arī dizainu jau esošā vidē, tādējādi paaugstinot dzīves kvalitāti un standartus, radot labākas vietas dzīvošanai. Tas ietver kā pilsētu, tā arī ciemu un atsevišķu apkaimju uzlabošanu un piepildīšanu (New Urbanism, Bez dat.). Visbiežāk pastāv idejas par to, ka jaunais urbānisms kā ideja ir radusies rekācijas formā pret pilsētu izplešanos. Tajā pat laikā lielākoties realizēto vai plānoto projektu konstatējams, ka tie ir plānoti brīvās, iepriekš neapbūvētās piepilsētu teritorijās, tātad faktiski ir pilsētu izplešanās cita, organizēta forma, ko var saukt arī par kontrolētu izplešanos. Atšķirībā no īstas izplešanās, ciemats tiek iepriekš rūpīgi izplānots, nevis veidojas stihiski (Treija, Trusiņš, 2008). Tāpat arī maza mēroga uzlabojumos, uzsvars tiek likts uz palielinātu vietējo kopienu iesaisti savas apkaimes attīstībā.

Latvija nav bijusi unikāla savā attīstībā, tādēļ piedzīvo līdzīgu situāciju, kādā ir bijušas arī citas Eiropas valstis, kuras saskārušās ar piepilsētu izplešanos. Latvijai būtu lietderīgi pārņemt labākos prakses piemērus. Kā viens no pozitīviem piemēriem ir piepilsētu attīstības jautājumu risināšana no abām pusēm - pilsētas un piepilsētas pašvaldības. Gan Rīgai, gan apkārtējām pašvaldībām būtu kopīgi jāmeklē risinājumi dažādos jautājumos. Abām pusēm ir jābūt ieinteresētām sadarboties un tām ir jāuztver viena otru kā sadarbības partneri nevis konkurentiem. Diemžēl Rīgas pilsētas un Pierīgas pašvaldību attiecības ir diezgan saspringtas. Abām pašvaldībām ir jāatceras, ka galvenais ir cilvēks (iedzīvotājs) varbūt tad viņas spētu kopīgi vienoties un definēt savas prioritātes un sabiedrības intereses, kas veicinātu ciešāka sadarbība kopīga mērķa sasniegšanai (Urban Sprawl in Europe, 2007).

Ir sastopami atšķirīgi Jaunā urbānisma principi, minot gan vadlīnijas, gan sniedzot detalizētākus skaidrojums. Kontekstā ar Jaunā urbānisma idejām Ķekavas ciema telpas gadījumā, tiek izmantoti šīs idejas kongresa dibinātāju *Andres Duany* un *Elizabeth Plater-Zyberk* sākotnēji definētie 13 pamatprincipi:

1) Apkaimē ir izteikts telpisks un funkcionāls centrs, kurā ir arī sabiedriskā transporta pieturvieta.

-Šobrīd Ķekavas ciema centra telpa ir neskaidra dēļ tā sadalītājām funkcijām. Ir ļoti dažāds piedāvājumu klāsts, kas kā centra veidojošie elementi konkurē viens ar otru. Fiksētie 3 centri – administratīvais, jaunais (tirdzniecības), vēsturiskais – būtībā nav savstarpēji saistīti.

2) Vairums mājokļu atrodas 5 minūšu gājiena attālumā no centra (skatīt 19. attēlu).

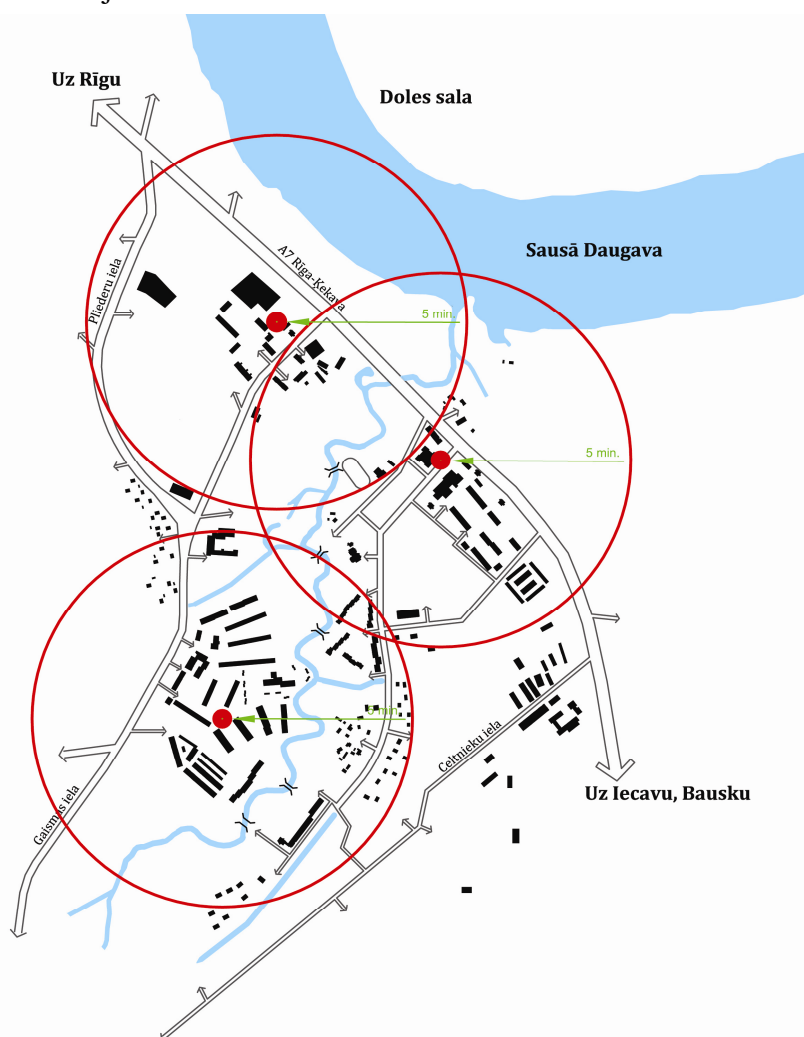
-Jau vēsturiski, Ķekavas ciema centrālajā daļā veidojusies salīdzinoši kompakta apbūve, līdz ar to lielākajai iedzīvotāju daļai tas ir „staigājams”, izņemot vienīgi jauno tirdzniecības centru. Tomēr apkārtējo ciemu gadījumā galvenais pārvietošanās veids uz centru ir automašīnas, bieži vien ne tikvien attāluma dēļ, bet galvenokārt gan drošības.

3) Apkaimē ir izvietoti dažādi mājokļu tipi-ģimenes mājas, rindu mājas un daudzdzīvokļu mājas, līdz ar to nodrošinot cilvēkiem no dažādiem sociālajiem slāņiem iespēju atrast sev piemērotu mājokli.

-Pateicoties padomju gados celtajām daudzstāvu ēkām, var apgalvot, ka ciemā ir radīti priekšnosacījumi tam, lai arī atšķirīgu slāņu iedzīvotājiem būtu pieejams mājoklis, ne tikai savrupmāju privātās apbūves. Tomēr salīdzinot ar Baložiem šeit nav plānotas un uzceltas jaunas daudzstāvu ēkas.

4) Ciematā jāatrodas ikdienas vajadzību apmierināšanai nepieciešamie objekti – veikaliņi un citi apkalpes objekti.

-Ciems ir uzskatāms par sabiedrisko pakalpojumu centru visā novada teritorijā. Šeit iezīmējas pluss daudzstāvu apbūves rajonā, kur vienuviet ir vairāki mazie veikaliņi, atšķirībā no jaunajiem privātmāju ciematiem.

19. attēls. 5 minūšu rādiusi esošajiem 3 centriem.

5) *Nelielas palīgēkas ir pieļaujamas katras mājas pagalma pusē, kuras var izmantot kā darbnīcas.*

-Princips izpildās.

6) *Pamatskola ir izvietota gājiena attālumā no apkaimes.*

-Princips izpildās, bet šeit problēmas sagādā bērnu droša nokļūšana līdz skolai intensīvās satiksmes dēļ.

7) *Bērnu rotaļlaukumi ir viegli pieejami un sasniedzami no katra mājokļa.*

-Ķekaviņas upes apkārtnē ir ierīkoti rotaļlaukumi. Tomēr to iztrūkums daudzstāvu namu pagalmos ir jūtams. Tāpat arī privātmāju bērni, iespējams, lielākoties tālāk par sava pagalma robežām rotaļāties nedodas.

8) *Apkaimes ielas veido vienotu sistēmu, kas izkļiedē transportu un ļauj ērti sasniegt dažādus mērķus.*

-Ielu sistēma ir jūtīgs temats ne vien jaunizbūvētajos ciemos, bet arī Ķekavas centrā iztrūkst loģisku savienojumu, piemēram, Ķekaviņas upes šķērsošana, kas veicam caur šauriem daudzstāvu namu pagalmiem.

9) *Ielas ir relatīvi šauras un noēnotas ar koku stādījumiem. Tas palēnina satiksmi un rada piemērotu vidi gājējiem un velobraucējiem.*

-Zaļo stādījumu pārdomāta struktūra tieši ar šādu mērķi nav novērojama.

10) *Ēkas centra rajonā ir izvietotas tuvu ielai, radot labi definētu ārtelpu.*

-Princips izpildās tikai dažviet. Bieži vien publisko ārtelpu un brīvos laukumus aizņem automašīnu stāvvietas. Publiskā ārtelpa iezīmējas Ķekaviņas upes apkārtnē, tomēr šeit izteikti trūkst vides labiekārtojumu.

11) *Automašīnu stāvvietas parasti nav vērstas pret ielu, bet ir izvietotas ēku aizmugurē.*

-Autostāvvietu problēma ir ļoti būtiska daudzstāvu namu pagalmos un apkārtnē, kur trūkst garāžu vai būtībā jebkādas telpas, kur novieto šos auto neaizņemot cilvēkiem nepieciešamo publisko ārtelpu. Privātajās apbūvēs princips izpildās.

12) *Atsevišķi zemes gabali ielu noslēgumos vai apkaimes centrā tiek rezervētas sabiedriskajām ēkām, līdz ar to nodrošinot apkaimes iedzīvotāju komunikāciju, izglītības vai kultūras aktivitāšu iespējas.*

-Princips teorētiski izpildās, jo šāda aktivitāšu telpa pieejama Ķekaviņas upes krastā esošajā estrādē, kā arī Doles tautas nama aizmugurē, tiesa gan ierobežojot satiksmes plūsmu.

13) *Apkaimē ir organizēta pašpārvalde, iedzīvotāji piedalās uzturēšanas, drošības un telpiskās attīstības jautājumu risināšanā.*

-Kopienu jautājums ar sīkām kustībām, iespējams, sāk veidoties visā novadā, tomēr organizēta pašpārvalde vēl nav novērojama.

Tomēr būtisks faktors, kas nosaka visu šo principu ievērošanu un izpildīšanu – bieži vien atdurās pret to, ka pašvaldības īpašumā nav zemju, ar kurām šo principus īstenot, nostiprināt. Lai arī šie uzstādījumi ir ideālistiskais variants – tiekšanās pēc tiem var sniegt labumu arī vietēja mēroga ierobežotos apstākļos.

Gudra izaugsme (smart growth)

Gudra izaugsme aptver attīstības klāstu un saglabāšanas stratēģijas, kas palīdz aizsargāt mūsu dabisko vidi, padarb rīt mūsu kopienas pievilcīgākas, ekonomiski spēcīgākas, un sociāli daudzveidīgas (Smart Growth (1), Bez dat.). Tomēr, no dažādiem informācijas avotiem gudra izaugsme, līdzīgi kā jaunā urbānisma ideja, galvenokārt saistīta ar pilsētplānošanu un transporta teorijām, kas cenšas izvairīties no pilsētu izplešanos, uzlabot resursu efektivitāti (Kublačovs, 2012).

Izstrādājot priekšlikums Ķekavs centra telpas ilgtspējīgai attīstībai, darbā tiek ievērtēti arī šādi principi, kas balstīti pamatojoties uz ASV kopienu veidošanas pieejām apkaimju plānošanā (Smart Growth (2), Bez dat.):

1. Pēc iespējas jaukti zemes izmantošanas veidi;
2. Izmantot kompakto ēku priekšrocības;
3. Radīt daudzveidīgu mājokļu izvēles iespējas;
4. Veidot staigājamas apkaimes;
5. Veicināt atšķirīgas un pievilcīgas kopienas ar spēcīgu vietas piederības sajūtu;
6. Saglabāt atvērto telpu, lauksaimniecības zemes, vietu dabiskumu;
7. Nostiprināt un vadīt attīstību ap esošajām kopienām;
8. Nodrošināt dažādu transporta izvēli, pieejamību;
9. Padarīt attīstības lēmumus paredzamus, taisnīgus un rentablus;
10. Mudināt sabiedrību un ieinteresēto personu sadarbību attīstības lēmumu pieņemšanā.

Savukārt Ye un Meyer šo teoriju būtībā izdala sešās galvenajās sastāvdaļās (plānošana, transports, ekonomiskā attīstība, mājokļi, kopienas attīstība un dabas resursu saglabāšana), katrā no tām ietverot vairākas dimensijas un līmeņu pakāpes (Ye, Meyer, 2005).

3. VĪZIJA UN PRIEKŠLIKUMI ĶEKAVAS CIEMA CENTRA TESPISKĀS STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAI

3.1. Vīzija

Lai identificētu problēmas kursa darba ietvaros tika apzināta Ķekavas stiprās un vājās puses, kā arī iespējas un draudi, kas var ietekmēt Ķekavas turpmāko attīstību (SVID analīzi skatīt 2. pielikumā).

Vīzija:

Ķekava - pašpietiekama pilsēta ar drošu un augsta dzīves vides kvalitāti (daudzveidīga gan dzīvojamās, sociālās, pakalpojumu, rekreācijas, rūpnieciskās, kultūras un citas teritorijas izmantošanas ziņā). Konkurēt spējīga. Ķekava ir apdzīvota vieta, kurā iedzīvotāji jūtas tai piederīgi.

Ķekavas ciema attīstības galvenajam mērķim jābūt iedzīvotāju dzīves vides un labklājības uzlabošana – droša, veselīga, patīkama, daudzveidīga, sociāli un telpiski līdzsvarota teritorija. Lai to sasniegtu tiek izvirzītas sekojošas ilgtermiņa pamatnostādnes:

1. Ķekava, kā novada centrs un attīstības virzītājspēks,
2. Ķekavas centra un apdzīvotu vietu savstarpējā sasniedzamība;
3. Galvenās funkcionālās telpas un to attīstības virzieni;
4. Sociāli vienotas un uz kopēju mērķi vērstas sabiedrības attīstība,
5. Galvenie savienojošie transporta koridori,
6. Apdzīvojuma telpiskās struktūras attīstība.

Svarīgākais ir visu pušu interešu līdzsvarošana. Brīvā tirgus apstākļos intereses veido pieprasījumu un piedāvājumu, savukārt, pieprasījums un piedāvājums ietekmē intereses. Interesēm ir vispārīgs, lokāls un konkrēts raksturs – tāpat kā instrumentiem.

Visefektīvākais vajadzību izzināšanas veids ir novada iedzīvotāja, iedzīvotāju grupu un pārvaldes institūciju mērķtiecīga un regulāra iesaistīšana attīstības dialogā.

Vērojot tendences valstī var prognozēt, ka novada iedzīvotāju skaits nākotnē turpinās pieaugt, gan ne tik strauji, kā līdz šim, taču nav pamata domāt, ka tas varētu samazināties.

Mājoklis neapšaubāmi figurē kā dominējošais mērķis. Un tam ir savs objektīvs pamats, jo tiklīdz ekonomiskā situācija atļauj, mājokļa jautājumi dzīves kvalitātes uzlabošanā iegūst prioritāti. To uzskatāmi pierādīja minētais nesenais „bums” nekustamo īpašumu tirgū.

Tomēr reālajā šodienas situācijā, ka iedzīvotāju skaits valstī kopumā samazinās, ekonomikā notiek cīņa ar krīzi un pastāv vēlme ilgtspējīgas attīstības ietvaros iedibināt to sekmējošus pasākumus, arī apdzīvojuma veidošanā, jāreķinās, ka kopumā iedzīvotāju skaita palielināšana nākotnē būs sarežģīts uzdevums. Kā izšķirošs faktors te jāmin pašvaldības konkurētspēja, salīdzinot ar citām Pierīgas areāla pašvaldībām. Pašvaldības konkurētspēja būs atkarīga no tā kāda būs piedāvātā attīstības priekšnoteikumu kvalitāte un piedāvājuma daudzveidība.

Lai panāktu sekmīgu attīstību, Ķekavai bez attīstības pamatnostādnēm jānosaka stratēģiskie virzieni jeb prioritātes.

3.2. Priekšlikumi Ķekavas ciema centra telpiskās struktūras attīstībai

Rīgas reģiona ilgtermiņa attīstības kontekstā

- Ir jāpanāk Rīgas metropoles areāla telpiskās struktūras saskaņota attīstība un tur notiekošo procesu koordinēšana, izstrādājot integrētu telpiskās attīstības perspektīvu (tematisko plānojumu) un izmantojot integrētu pieeju un kompleksus risinājumus, lai saskaņotu dažādās intereses – gan valsts, pašvaldību un iedzīvotāju, gan Rīgas pilsētas intereses un apkārtējo pašvaldību intereses, tai skaitā Ķekavas.
- Ķekavai jāatrod sava teritorijas identitāte, kas to padara savdabīgu atšķirībā no citiem Pierīgas novadiem, tādejādi padarot to vēl pievilcīgāku.
- Pie plānotajiem apvedceļa un dzelzceļa „Rail Baltica” trasējumiem rezervēt vietu valstiski/sabiedriski nozīmīga objekta būvniecībai (piemēram, dzelzceļa stacijai) un tā funkcionēšanai nepieciešamo teritoriju un iezīmēt perspektīvos savienojuma trasējumus ar Ķekavas centru.

Ķekavas novada ilgtermiņa attīstības kontekstā

- Attīstība ir integrēts process, kur savstarpēji mijiedarbojas ekonomiskie, sociālie un telpiskie faktori. Šobrīd šiem faktoriem attīstības jautājumos ir noteicoša atgriezeniska iedarbība uz konkurētspēju. Pašvaldībai šie faktori ir jāpārzina, sekojot situācijas pārmaiņām, analizējot tās, konstatējot tendences, koriģējot un pieņemot situācijai atbilstošus risinājumus.
- Neatļaidīgi jāuztur pašvaldības konkurētspēja, tai nākotnē būs izšķiroša nozīme cīņā par iedzīvotājiem un to labklājību.
- Jāturpina iesāktais darbs pie Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, Attīstības programmas un parka detālplānojuma izstrādi, kā arī jāizstrādā visa novada kopīgs teritorijas plānojums.
- Jāizvērtē spēkā esošie detālplānojumi, novērtējot to īstenošanas situāciju, nosakot plānotās apbūves kapacitāti (zemesgabalu un iedzīvotāju skaitu) un nepieciešamās un iespējamās inženiertehniskās infrastruktūras jaudas.
- Jāturpina cīnīties par iedzīvotāju skaita palielināšanu un uzņēmējdarbības piesaistīšanu un veicināšanu, nodrošinot labu dzīves un uzņēmējdarbības vidi.
- Attīstot jaunas apbūves teritorijas noteikt, ka vismaz daļa zemes jāatvēl publiskās telpas izveidei. Jaunajos apbūves ciematos nav atvēlēta vieta koplietošanas vajadzībām – atpūtai un rekreācijai, bērnu spēļu un sporta laukumiem, pakalpojumu objektiem utt. Daudzām apbūves teritorijām pat nav izveidotas nepieciešamās infrastruktūras (ielas, komunikācijas). Ķekavas novada domes mājas lapā (www.kekava.lv) ir informācija, kurā iedzīvotājus, kuri vēlas iegādāties nekustamo īpašumu Ķekavas novadā, PIRMS IEGĀDĀTIES NEKUSTAMO ĪPAŠUMU tiek lūgti vērsties Ķekavas novada pašvaldības Būvvaldē vai Ķekavas novada pašvaldības Telpiskās plānošanas daļā, lai NOSKAIDROTU BŪVNICĪBAS IESPĒJAS katrā iecerētajā nekustamajā īpašumā. Lai pasargātu potenciālos pircējus no neapdomīga pirkuma un novērstu situācijas, kad jaunais īpašnieks nonāk ķīlnieka lomā, starp nerealizēto detālplānojumu attīstītājiem un normatīvo aktu prasībām.
- Izvairīties no nepārtrauktas apbūves joslas veidošanas un apbūvēto teritoriju mehāniskas sapludināšanas A7 šosejas malās.

Ķekavas ciema ilgtermiņa attīstības kontekstā

- Veicināt tādas teritorijas vai apbūves attīstības pakāpes sasniegšanu, kura nodrošinātu nekustamo īpašumu tirgu ar daudzveidīgu konkurētspējīgu piedāvājumu kvalitatīvā dzīves vidē, un tādējādi sekmētu pastāvīgu iedzīvotāju skaita pieaugumu.
- Pašvaldībai stingri jānosaka, ka nav pieļaujama zemesgabalu apbūve bez piebraucamo ceļu un nepieciešamo inženierkomunikāciju izbūves. Pie šī punkta parasti jaunais īpašnieks nonāk ķīlnieka lomā, vēl trakāk, ja viņš ir iegādājies domājamo daļu, šādos gadījumos pašvaldībai nav nekādu iespēju viņus brīdināt (ja vien viņi iepriekš nav nākuši interesēties).

Šajā sakarā var pasmelties pieredzi no mūsu tuvākajiem kaimiņiem Igaunijā. Igaunijā ir izveidota eiropeiskāka un efektīvāka plānošanas sistēma, balstoties uz kaimiņvalstu, it īpaši, Somijas un Zviedrijas pieredzi. Kaut arī detālplānojumus tāpat kā Latvijā pasūta paši attīstītāji, tomēr tajos notiek konkrētāka vienošanās arī par infrastruktūras jautājumiem. Līdz ar to detālplānojumu izstrādes laiks ir ilgāks, bet to kvalitāte ir augstāka. Augstāka arī ir īstenotās apbūves kvalitāte. Apbūve ir kompleksāka. Ar detālplānojumu īstenošanu mazāk nodarbojas paši īpašnieki, vairāk profesionāli attīstītāji. Tādēļ kvantitatīvi detālplānojumu ir mazāk. Arī zemes tirgus Igaunijā bija mazāk izkropļots.

Attiecībā uz Igaunijas praksi publiskās infrastruktūras nodrošināšanā teritorijas plānošanas eksperts Kauris Lass norādīja, ka Igaunijas praksē, izstrādājot detālplānojumu (ar atsevišķiem izņēmumiem), tiek slēgta vienošanās starp zemesgabala īpašniekiem un pašvaldību par to, kurš un kādā apmērā finansē nepieciešamās infrastruktūras izbūvi, tādējādi jaunajās attīstības teritorijās tiek nodrošināta publiskā infrastruktūra.

Vēl pirms detālplānojums stājas spēkā, pašvaldība noslēdz vienošanos ar attīstītāju par to, ka attīstības teritorijās attīstītājs veic ceļu izbūvi par saviem līdzekļiem. Vienošanās paredz arī sankcijas attīstītājam, ja ceļa izbūve nav veikta noteiktajā laikā un apjomā. Normatīvie akti nosaka, ka būvatļauju ēkas būvniecībai nevar saņemt, pirms nav veikta ceļu izbūve.

Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 12.panta pirmās daļas 11.punkts paredz, ka vietējās pašvaldības domei (padomei) ir tiesības Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā savā administratīvajā teritorijā uzlikt pašvaldības nodevas par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību. Tas varētu būt viens no instrumentiem ar ko pašvaldība varētu operēt šajā jautājumā.

- Jaunu apbūvi attīstīt jau esošajās apdzīvotajās teritorijās, kur jau izveidota tehniskā infrastruktūra, lai nepieļautu neefektīvu un dārgu inženierkomunikāciju tīklu un ceļu izbūvi tur, kur tai būs neliels pieprasījums.
- Apbūvei paredzētās saporcelētās zemes, kas vēl nav apbūvētas uz laiku pārveidot par mazdārziņu teritorijām vai arī par publiskām telpām, ja vien ir iespējams vienoties ar zemes īpašniekiem par to atpirkšanu vai arī cita veida atsavināšanu, piemēram, maiņu ar kādu pašvaldībai piederošu apbūvei paredzētu zemesgabalu.
- Veicināt sadarbību starp iedzīvotājiem, sociālām grupām, nevalstiskajām organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldības institūcijām. Soli pa solim veidot pārvaldes institūciju (pašvaldības) un iedzīvotāju savstarpējo uzticēšanos, bez kuras nav iespējams demokrātiska un ilgtspējīga apdzīvotas vietas plānošana.
- Pašvaldībai ir jāzina, kā pilsētvidē ietekmē pilsētas iedzīvotāju kustību? Kādi iedzīvotāju slāņi ir šeit atbraukuši uz palikšanu? Kādas kultūras un mākslas vērtības viņi ienes un kādas vērtības viņiem ir nepieciešamas Ķekavā.
- Ķekava ir tik piemērota vieta dažādu ideju realizēšanai! To paveikt ir daudz vienkāršāk kā citās Latvijas pilsētās, jo nav masīvas konkurences

- Veicināt kopienu veidošanos caur iedzīvotāju iesaistīšanu un līdzdalību Ķekavas attīstībā, kas veicinātu iedzīvotāju piederības un atbildības sajūtu par Ķekavu. Attīstībai ir jābalstās uz vietējo kopienu interesēm, nodrošinot pēc iespējas lielāku sabiedrības līdzdalību notiekošajos procesos.
- Turpināt iesaistīt Ķekavas plānošanā studentus. Studenti uz konkrēto apdzīvoto vietu spēj paskatīties savādāk, varbūt kritiskāk, jo paši tajā nedzīvo, bet katrs atbraucis ar savu zināšanu bagāžu.
- Ņemot vērā to, ka Vimbukroga apbūve ir pilnībā saplūdsusi ar Ķekavas apbūvi, kā arī to, ka Odukulns organiski iekļaujas Ķekavas nozīmīgo telpisko struktūras elementu areālā, piedāvājam precizēt Ķekavas robežas un iekļaut šos abus ciemus Ķekavas apdzīvotajā telpā.

Ķekavas centra ilgtermiņa attīstības kontekstā

- Spēcīga Ķekavas kā novada un kā apdzīvotas vietas centra attīstība.
- Ķekavas noteikti nevajadzētu pieļaut jaunu lielveikalu būvniecību, jo tas mazina paša centra apmeklētību.
- Centrā nedrīkst būt tikai veikali, kultūras iestādes un administratīvās iestādes (biroji), centram ir jābūt arī apdzīvotam. Tas, ka Ķekavas novada Domes ēka atrodas vienā ēkā ar sociālo māju ir pat labi (slikti ir tas, ka novada Dome atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamajā rajonā tālu no šosejas).
- Jānodrošina zaļo teritoriju un ekoloģisko koridoru saglabāšana un funkcionēšana starp urbanizētajām teritorijām. Šobrīd upīti, kas sadala Ķekavas centru divās daļās izveidot, kā vienojošo sasaistes elementu.
- Veicināt apdzīvoto vietu savstarpējo sasaisti, sasaisti ar centru un blakus esošajām kaimiņu teritorijām, nodrošinot atbilstoši tehnisko infrastruktūru un sabiedriskā transporta attīstību. Sasaisti balstīt uz kājāmgājējiem un riteņbraucējiem.
- Novada teritorijas plānojumā nedefinēt teritorijas, kas nepieciešamas pašvaldību funkciju realizēšanai, piemēram, vieta Novada domes būvniecībai vai peldvietas izveidei. Mēģināt vienoties labprātīgi ar zemes īpašniekiem par zemes atsavināšanu. Atsavināšanas procesam jābūt savstarpēji pieņemamam gan pašvaldībai, gan zemes īpašniekiem, gan sabiedrībai kopumā.
- Attīstīt esošos dabas vides resursus, tādējādi nodrošinot kvalitatīvu lauku rekreācijas telpas un ūdeņu ainavu attīstību, kas pieejama gan vietējiem, gan tuvējo apkārtnu iedzīvotājiem.
- Publisko telpu elementiem (parkiem, bērnu rotaļu, sporta laukumi uc.) būtu jābūt pieejamiem apkaimju centros.

Ķekavas centrā, ābeļdārza vietā plānota jaunas sākumskolas un stadiona būvniecība. Saskaņā ar Ķekavas pagasta teritorijas plānojumu tā ir jauktas sabiedriskās un darījumu apbūves teritorija (JSD1, JSD2). Sabiedriskās un darījumu apbūves teritorijās apvienota sabiedriskā un sociālā funkcija un darījumu funkcija. Šāda veida teritorijas izdalītas ar mērķi, lai pašvaldība varētu realizēt izglītības, kultūras un sociālās aprūpes u.c. funkcijas, kā arī nepieciešamības gadījumā veidot jaunas darījumu iestādes, mazumtirdzniecības un pakalpojumu objektus.

Sākumskola un stadions ir ļoti nepieciešama gan pašai Ķekavai, gan visam novadam. Kursa darba ietvaros piedāvājam šo teritoriju **veidot kā izglītības centru – bērnu pilsētīņu**, kurā koncentrētos izglītības iestādes – jauna pirmskolas izglītības iestāde (jo Ķekavā ir gara rinda uz bērnodārzu), sākumskola, mūzikas un mākslas skolas, iespējams arī sporta skola. Daļēji

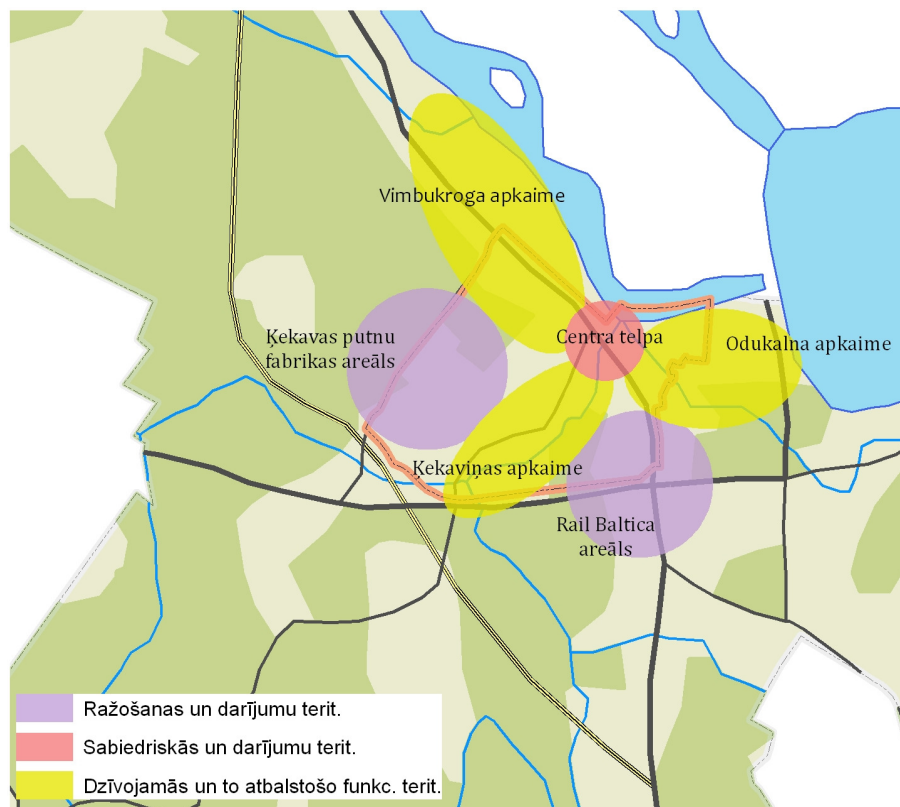
slēdzot Nākotnes ielu (izveidojot to par gājēju un velobraucēju ielu) šo teritoriju varētu izveidot par drošu un bērniem draudzīgu vidi, kurā vecāki bez raizēm, varētu atstāt savu bērnu. Savukārt pats bērns pēc skolas varētu doties tālāk uz mūzikas vai sporta skolu, turpat blakus ēkā.

Izbūvējot šo **izglītības centru** ierosinām jau tagad esošo ābeļdārzu pārstādīt vietā, kur netiek plānota apbūve un kur šīs dārzs varētu augt un priecēt gan jaunus, gan vecos ķekavniekus.

Turpat netālu, Nākotnes ielas pretējā pusē pašvaldība iecerējusi izbūvēt jauno novada domes ēku, jo šobrīd tā atrodas daudzstāvu dzīvojamā rajonā un aizņem sociālās mājas pirmos divus stāvus. Šajā rajonā atsevišķās telpās daudzdzīvokļu māju pirmajos stāvos izvietotas arī citas pārvaldes iestādes, pašvaldības policija, bāriņtiesa, dzimtsarakstu nodaļa u.c. visas šīs iestādes ir novada līmeņa, bet atrodas dzīvojamajā rajonā, patālu no novada nozīmes ceļa.

Izanalizējot Ķekavas struktūru, piedāvājam izvietot novada administratīvo centru teritorijā starp A7 šoseju un sauso Daugavu un zemesgabala, kas šobrīd pieder „Doles – Ķekavas evaņģēliski luteriskai draudzei. Tādejādi Ķekavas ciema centrs izveidotos abpus patreizējai A7 šosejai, kas pēc apvedceļa izbūves kļūs par Ķekavas galveno ielu (skatīt 20. attēlu). Saskaņā ar spēkā esošo pagasta teritorijas plānojumu šis zemesgabals atrodas jauktas dzīvojamās un darījumu iestāžu teritorijā (JDzD1, JDzD2).

3.3. Ķekavas pilsētas telpiskās struktūras perspektīva

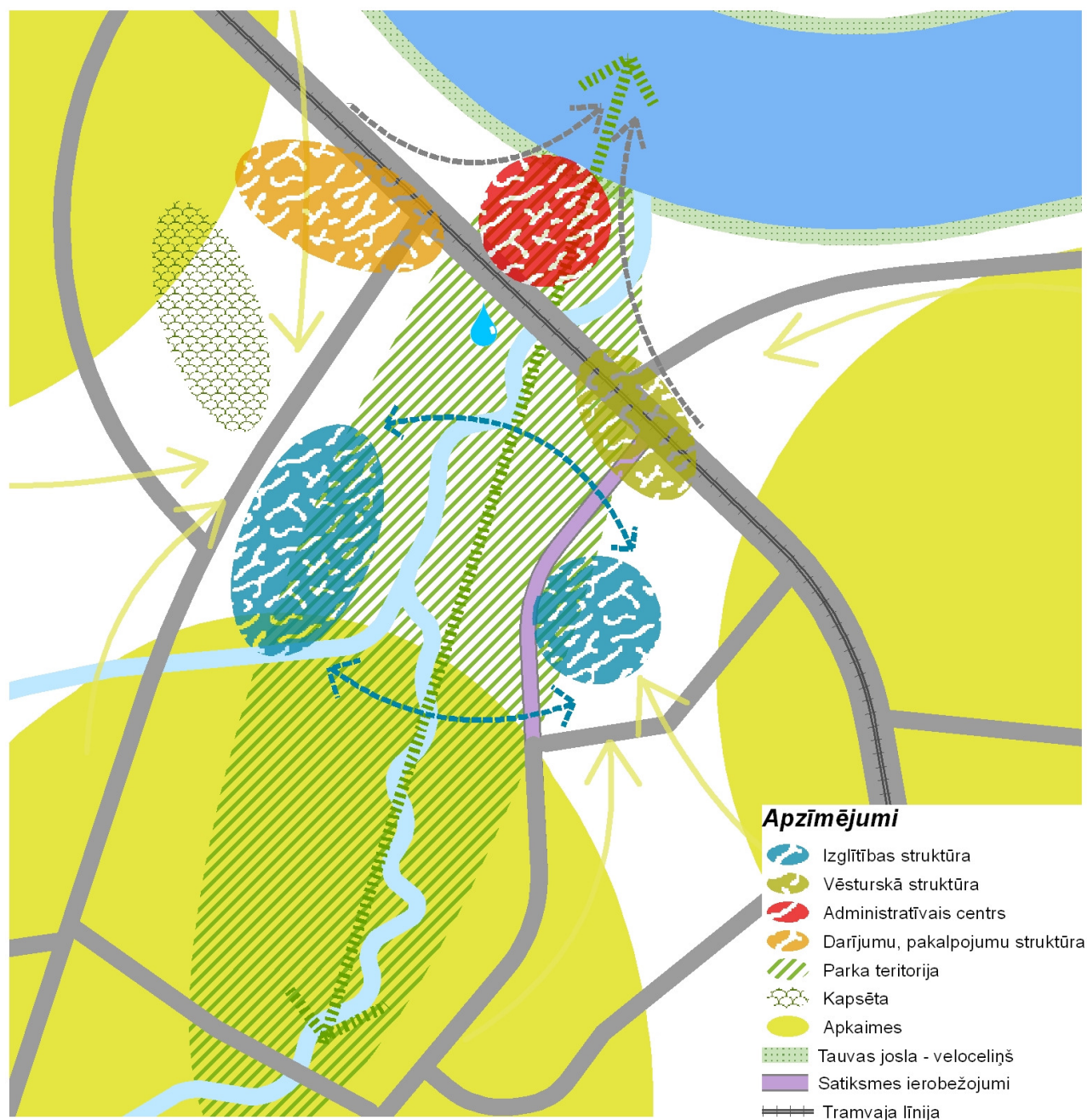
20. attēls. Ķekavas pilsētas telpiskās struktūras perspektīva.

Izvērtējot esošo situāciju, teritorijas plānojumā vēlamu un uz vietas fiksēto struktūru, piedāvātā Ķekavas pilsētas perspektīva ieņem mazliet radošu apveidu, pielīdzinoties taureņa aprisēm (skatīt 20. attēlu), no kurām sekojošos fragmentus var skaidrot šādi:

- Galva – pēc administratīvo funkciju pārceļšanas - **Ķekavas novada un pilsētas centrs**, smadzenes. Apvieno sevī vēsturisko arhitektūru, piedāvā mūsdienīgus pakalpojumus, atver piekļuvi pie ūdens un ievada Ķekaviņas upes parka teritorijā.
- Ķermenis – **Ķekaviņas apkaime**, spēcīgākā no apkaimēm jeb mugurkauls, pateicoties attīstītajai infrastruktūru un pakalpojumu pieejamībai. To veido padomju gadu daudzstāvu apbūve, daļēji arī vēsturiskā mazstāvu apbūve un parka teritorija. Šī apkaime izstiepjas Ķekaviņas upes garumā līdz šosejai, kur jau šobrīd koncentrējušies jauni mājokļi.
- Labais augšējais spārns – **Odukalna apkaime**. Ņemot vērā aspektu, ka šī teritorija piegul ciema robežai, tai ir perspektīva iekļauties pilsētas teritorijā. Tā vietā, lai attīstītu haotisku jauno ciemu būvniecību, Odukalnā teritorijas plānojumā ir atvēlētas teritorijas tieši šiem nolūkiem.
- Kreisais augšējais spārns – **Vimbukroga apkaime**. Ļoti blīvā apbūve, pēc tam, kad A7 maģistrāle būs kļuvusi par pilsētas ielu, tādējādi nojaucot šo tranzīta radīto robežu, kļūs droši savienojama ar pilsētu un veicama gan ar kājām, gan velosipēdu.
- Kreisais apakšējais spārns – **Putnu fabrikas darbības areāls**, kā arī citu darījumu un ražošanas teritoriju potenciālā teritorija, kas labi savienojas ar apvadceļu.
- Labais apakšējais spārns – **Rail Baltica stacijas perspektīvā atrašanās vieta**, kas ietvers jaunus darījumu birojus, saistībā ar dzelzceļa un transporta loģistikas jautājumiem. Tāpat arī pacels citā līmenī šobrīd nikuļojošās darījumu teritorijas.

Katra no šīm sastāvdaļām arī atsevišķi būs ilgtspējīgas, jo ietvers savstarpējus savienojumus, integrēsies kopējā ceļu tīklojumā un nepagrūtinās apkārtējās teritorijas.

Atbilstoši kursa darba mērķim – konkrētāk tiek aplūkota Ķekavas novada centra, šajā gadījumā arī Ķekavas pilsētas centra perspektīva (skatīt 21. attēlu).

21.attēls. Ķekavas pilsētas centra telpiskā perspektīva.

Pilsētu centri vienmēr sevī ir iemantojoši vēsturiskus elementus. Tādēļ respektējot Ķekavas attīstību cauri gadsimtiem, ir būtiski nepazaudēt identitāti. Doles-Ķekavas baznīca, tautas nams un krogs būs tikai daļa no centra struktūras, jo pretstatā vēsturiskajam centram, mūsdienu vajadzības prasa arī augstu pakalpojumu nodrošinājumu. Starp šīm divām funkcijām, tad arī tiek atrasta vieta administratīvajam centram – Ķekavas novada pašvaldībai. Šis novietojums starp perspektīvo pilsētas galveno ielu un Sauso Daugavu viennozīmīgi atvērs arī pieeju zili zaļajām teritorijām, jo būs kā vārti, simboliskas izejas formā caur tilta apakšu, arī uz Ķekaviņas upes parku un avotiņu. Pats tilts un A7 šoseja būs transformējusies par drošu Ķekavas publisko ārtelpu, kā kājāmgājējiem, tā arī velobraucējiem, kuri gar Sausās Daugavas krastu

ierīkoto veloceļu ērti sasniegs Ķekavas centru. Šīs ielas būtiskākais objekts – tramvaja līnija, kas savienos galvaspilsētu ar Rail Baltica staciju „Rīga”, kas šajā gadījumā atradīsies pie Ķekavas pilsētas.

Centra telpa saslēdzas ar 3 iepriekš izdalītajām apkaimēm. Papildus tam, centra daļā iekļaujas arī plānotais sākumskolas komplekss, bet simboliski pretējā pusē - pilsētas kapu teritorija. Izglītības nodrošinājums un pieejamība ir ļoti būtisks jaunu ģimeņu piesaistei, tāpēc šim aspektam jāparedz liela uzmanība. Lai bērnu pārvietošanās būtu droša – Nākotnes ielas perspektīva ir paredzama ar satiksmes ierobežojumiem, kas ļautu bērniem izmantot parka teritoriju brīvajos brīžos, tāpat arī lai veiksmīgi nokļūtu līdz sporta, māksla un mūzikas nodarbībām. Parkam būtiska loma ir arī sadrumstalotās telpas savienošanā, ietverot gan atpūtas, gan arī pulcēšanās vietas dažāda vecuma paaudzēm.

Būtisks faktors šai centra telpas perspektīvai ir atbilstoša, papildus savienojuma izveidošana šķērsojumam pār Ķekaviņas upi, kas būtu paredzēts aiz daudzstāvu namu garāžu kooperatīviem, tādējādi atbrīvojot dzīvojamo zonu no satiksmes kustības. Kopā ar šo savienojumu un parka zaļo kodolu, kas savieno abus upes krastus, iezīmējas arī izteiktas centra telpas robežas.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

Normatīvie akti

1. *Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģijā 2000.–2020.gadam*. 2000. Rīgas plānošanas reģions, Rīga.
2. *Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums. 3.daļa Teritorijas plānošanas vadlīnijas*. 2007. Rīgas plānošanas reģions, Rīga.
3. *Ķekavas pagasta attīstības programma 2008.-2020. gadam*. 2009. Ķekavas pagasta pašvaldība, Ķekava.
4. *Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.- 2021. gadam. Paskaidrojuma raksts*. 2009. Ķekavas pagasta pašvaldība, Ķekava.
5. *Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam (Latvija2030)*. 2010. Latvijas Republikas Saeima.
6. *Latvijas nacionālās attīstības plāns 2007-2013*. 2006. Latvijas Reģionālas attīstības un pašvaldības lietu ministrija.
7. Latvijas Republikas Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. 18.12.2008. Latvijas Republikas Saeima.
8. Likums “Par nodokļiem un nodevām”. Pieņemti 02.02.1995. Latvijas Republikas Saeima.

Publikācijas

9. *Apdzīvojuma struktūras attīstība, nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai*. 2001. VARAM, Rīga.
10. Couch, C. Eds. *Urban Sprawl in Europe: Landscape, Land-Use Change and Policy*. 2007. Blackwell Publishing, Oxford.
11. Kleina, A. 2012. *Turpināt spiedienu*. DEKO (jūnijs).
12. Kublačovs, A. 2012. *Plannin The Good City: Smarth Growth – New Urbanism and Compact City – Urban Villages* Movement. Groningen.
13. Römeczyk, E. 2007. *Gribam ilgtspējīgu attīstību*. Friedrich-Ebert-Stiftung, Rīga.
14. Treija, S., Trusiņš, J. Rīgas tehniskās universitātes zinātniskie raksti. Arhitektūra un pilsētplānošana. *Jaunais Urbānisms un tā interpretācijas Latvijā*. 204-211 lpp.
15. Ye, L., Mandpe, S., Meyer, P. 2005. *What Is "Smart Growth?" - Really?* Journal of Planning Literature, Vol. 19, No. 3, 301-315.

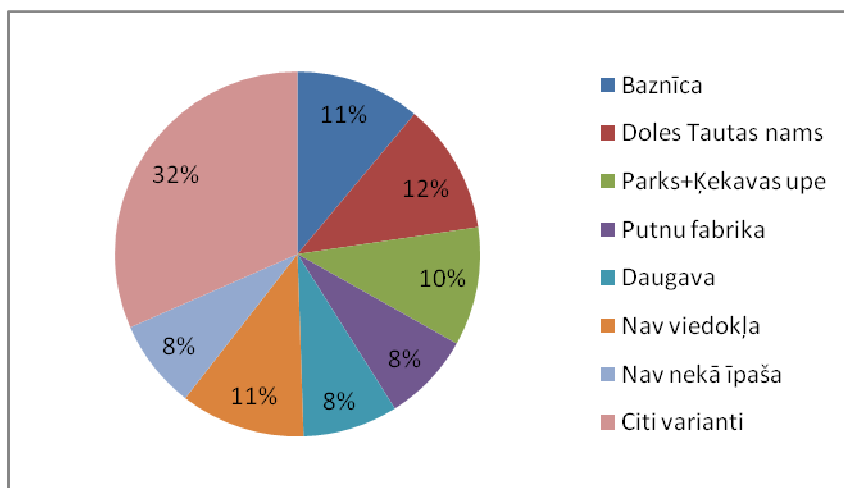
Interneta resursi

16. Ķekavas novads. Pieejams: <http://www.kekava.lv>
17. *Kas ir kopiena?* Bez dat. Sk. 01.06.2012. Pieejams: http://www.partneribas.lv/latv/kopiena_p.htm
18. Lursoft statistika. Uzņēmumu reģistra datubāze. Pieejams: https://www.lursoft.lv/estadistic?act=UR_STAT&novads=100015950&id=263
19. *New Urbanism*. Bez dat. Sk. 01.06.2012. Pieejams: <http://www.newurbanism.org/>
20. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv>
21. *Smart Growth (1)*. Bez dat. Sk. 01.06.2012. Pieejams: <http://www.newurbanism.org/newurbanism/smartgrowth.html>
22. *Smart Growth (2)*. Bez dat. U.S. Environmental Protection Agency. Sk. 01.06.2012. Pieejams: http://www.epa.gov/dced/about_sg.htm
23. Valsts zemes dienests. Pieejams: <http://www.vzd.gov.lv>

PIELIKUMI

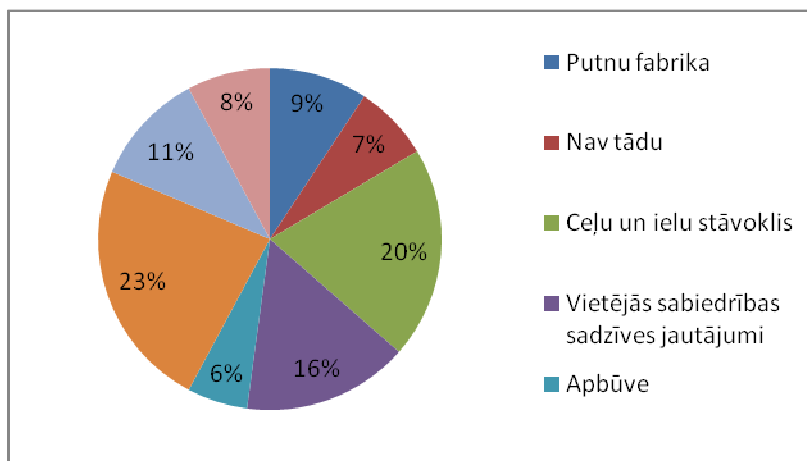
1. Pielikums. Sabiedrības aptaujas dati

Ķekavas iedzīvotājiem tika uzdoti jautājumi, kas saistīti gan viņu ikdienu, gan attieksmi pret novadu, tā attīstību. Aptaujas laikā savas atbildes sniedza 144 respondenti. Lai saprastu, kas Ķekavā iedzīvotājiem patīk, kas ir jāuzlabo, kā trūkst, tika apkopoti atbilžu rezultāti uz vairākiem jautājumiem. Viens no tiem ir sekojošs: vai varat nosaukt vismaz trīs ievērojamākās vietas, kas pēc Jūsu ieskatiem būtu jāparāda saviem viesiem pirmo reizi apmeklējot Ķekavas novadu?

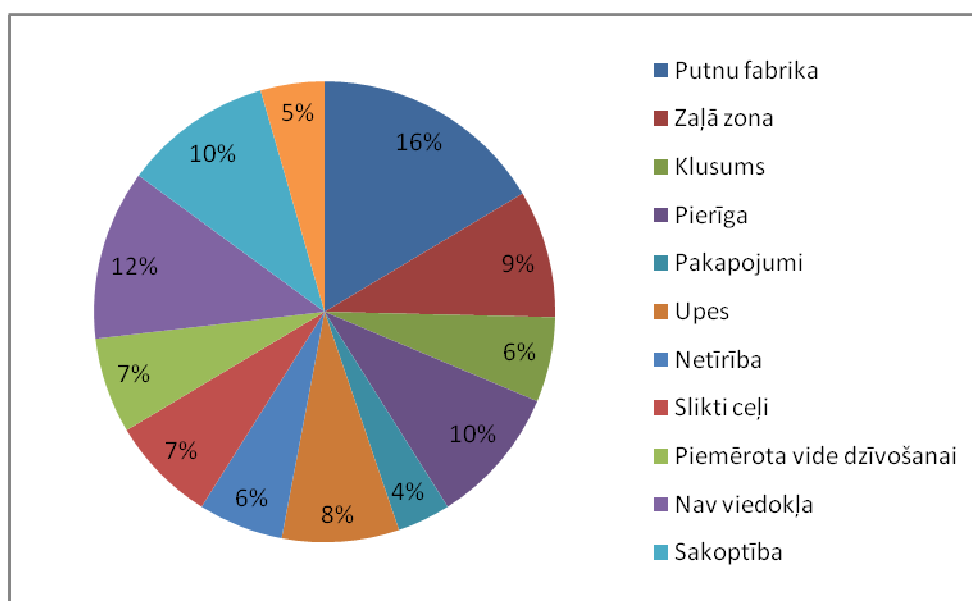
1. attēls. Iedzīvotāju viedoklis par ievērojamākajām vietām Ķekavas novadā.

Analizējot iedzīvotāju atbilde uz šo jautājumu, redzams, kuri ir tie objekti, ar kuriem vietējie cilvēki lepojas un uzskata par sava veida Ķekavas simboliem. Visvairāk respondentu norādīja (12 %), ka ciemiņiem rādītu Doles Tautas namu, kurš ir nesen atjaunots un kurš ir izveidojies kā Ķekavas sociālās dzīves centrs. Otrs populārākais objekts ir Ķekavas baznīca. Šo vietu minēja 11 % aptaujāto. Kā trešā ievērojamāka un patīkamāka vieta tika minēts Ķekavas upīte ar tai piegulošo teritoriju, kura ietver bērnu rotaļu laukumu, pastaigu takas, u.t.t. To atzina 10 % no aptaujātajiem cilvēkiem. Nākamie objekti, kuri iedzīvotājiem liekas ievērojami, ir Ķekavas putnu fabrika un Daugava. Abas atbildes bija minētas 8 % aptaujāto. 32 % respondentu bija norādījuši citus objektus. Piemēram, sporta komplekss, vietējais krodziņš, kapsētas, Depkina muiža, u.c. Samērā liela daļa aptaujāto (11 %) atzina, ka nezina, ko varētu rādīt ciemiņiem. 8 % no respondentiem norādīja, ka novada teritorijā nav nekā īpaša un visas ievērojamās vietas atrodas blakus teritorijās.

2. attēls. Degradējošie elementi Ķekavā, pēc iedzīvotāju domām.

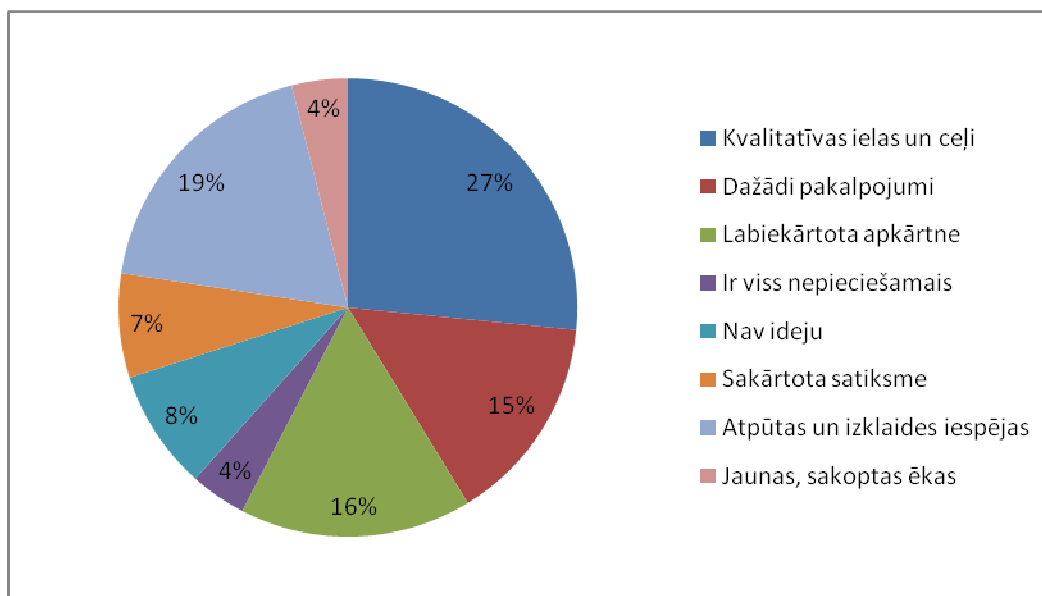
Apkopojot atbildes uz jautājumu par lietām, objektiem un teritorijām, kas bojā Ķekavas novada tēlu un teritoriju, tika iegūti šādi rezultāti. Visvairāk iedzīvotāji uzsver, ka degradējoša ietekme ir nesakoptajām teritorijām un ēkām. Šajā kategorijā ir iekļautas tādas vietas kā Ķekavas upītes ieteka Daugavā, vasaras sezonā nesakoptās vietas parka teritorijā, katlu mājas ēka, Daugavas krasts, bijušās mežniecības ēkas, kā arī citas teritorijas, kurās ir problēmas ar nelikumīgu atkritumu izmešanu, u.t.t. Šo problēmu uzsvēra 23 % aptaujāto. Atbildot uz jautājumi, 20 % respondentu ir norādījuši, ka tieši sliktais ceļu un ielu stāvoklis traucē izveidot gan pozitīvu Ķekavas novada tēlu, gan sakārtotu dzīves vidi. Samērā daudzi aptaujātie (16 %) ir norādījuši dažādus vietējās sabiedrības jautājumus, kas grauj pašvaldības tēlu. Konkrēti tika minētas šādas problēmas: nesaskaņas politiku starpā par dažādiem jautājumiem, jauniešu klaiņošanu un pulcēšanās, „bomžu” problēma, u.t.t. Ķekavas putnu fabrika ir pazīstama visā Latvijā un tā veicina arī vietas atpazīstamību. Neskatoties uz to, 9 % aptaujāto iedzīvotāju ir norādījuši, ka tā ir arī vidi degradējoša būve. Viens no respondentiem ir izteicis ierosinājumu, ka, lai gan fabrika sagādā nepatīkamas izjūtas, tomēr būtu jācenšas to izņemt, lai popularizētu ciema tēlu, piemēram, izmantot vistu, gaiļu un cāļu elementus noformējot vides objektus. 6 % respondentu ir norādījuši uz haotiski veidoto apbūvi teritorijās, kuras tiek apbūvētas pēdējos 10 gados. No aptaujātajiem iedzīvotājiem 11 % norādīja, ka nezina, ko atbildēt uz šo jautājumu, bet 7 % norādīja, ka Ķekavas teritorijā nav tādu objektu, kas bojātu gan tēlu, gan vidi. 8 % aptaujāto minēja citus objektus un lietas. Piemēram, peldvietas trūkumu, slikto ielu apgaismojumu, problēmas ar kanalizāciju, angārveida būves, estrādes stāvokli, u.c. Šis jautājums atklāj ne tikai to, kas degradē apkārtējo vidi un novada tēlu, bet arī to, kas, pēc iedzīvotāju domām, būtu jāuzlabo. Salīdzinot aptaujas laikā iegūtās atbildes un viedokļus, kas izskanēja attīstības programmas sabiedriskās apspriešanas laikā, redzams, ka abās iezīmējas kopīgas lietas. Piemēram, sliktais ceļu stāvoklis, sliktais apgaismojums atsevišķās vietās, problēmas, ko rada putnu fabrika.

3. attēls. Ķekavas simboli?

Uz jautājumu par to, kādas ir pirmās asociācijas, kas nāk prātā iedomājoties Ķekavu, iedzīvotāju atbildes ir dažādas. Vispopulārākais simbols ir Ķekavas putnu fabrika. To kā „zīmolu” norādījuši 16 % respondentu. Ķekavu kā apdzīvotu vietu Pierīgā redz 12 % no aptaujātajiem iedzīvotājiem, savukārt 10 % tā asociējas ar sniegto pakalpojumu klāstu, kas apmierina daudzas ģimenes. Īpaši tiek uzsvērts tas, ka īpaši plašā klāstā tiek piedāvāti izglītības pakalpojumi. Tā kā iepriekšējā jautājumā iedzīvotāji norādīja, ka slikti ceļi ir viens no degradējošajiem faktoriem, tad tie ir kļuvuši arī par Ķekavas simbolu vietējo iedzīvotāju acīs. Šādi domā 9 % no aptaujātajiem cilvēkiem. Ķekavas teritorija daudziem asociējas arī ar upēm un

ūdeņiem. 8 % respondentu ir minējuši Daugavu un Ķekavas upīti kā vietas simbolu. 7 % aptaujāto kā viena no vērtībām ir zaļā teritorija. Atbildēs tiek pieminēts gan parks, gan salīdzinājums ar Rīgu, kurai pretstatā Ķekava ir mazs un zaļš ciemats. Tik pat liela daļā respondentu atzīst ka Ķekava ir piemērota vieta dzīvošanai. 6 % no aptaujātajiem iedzīvotājiem saskata netīrību, kas izpaužas kā nesakopty ēkas, piemēslotas teritorijas, u.t.t. Tāds pats daudzums aptaujāto norāda, ka raksturīgākā iezīme Ķekavai ir klusums un miers. No visiem respondentiem 4 % uzsver to, ka teritorija ir sakopta un labiekārtota. Šīs īpašības kā visraksturīgākās ir norādītas teritorijai ap Ķekavas upīti, Doles Tautas namu, Ķekavas baznīcu. 12 % respondentu nav asociāciju, kas saistītos ar Ķekavu.

4. attēls. Kādi uzlabojumi nepieciešami, lai nodrošinātu kvalitatīvu dzīves vidi Ķekavā?

Atbildot uz šo jautājumu lielākā daļa no respondentiem ir norādījusi vajadzību pēc kvalitatīviem ceļiem. 27 % aptaujāto uzskata, ka jāatjauno ceļu segums, jāizveido veloceļiņi, jāatjauno ietves. Lai gan iedzīvotāju skaits Ķekavā palielinās, tomēr viens no lielākajiem trūkumiem ir nepietiekošas atpūtas un izklaides iespējas. Šādu atbildi uz jautājumi ir snieguši 19 % respondentu. Kā risinājumi tiek piedāvāti gan tenisa laukuma izbūve, baseina izveide, pasākumu rīkošana. Kā trešais visnepieciešamākais uzlabojums būtu apkārtnes labiekārtošana. To ir norādījuši 16 % aptaujāto cilvēku. Lai to paveiktu nepieciešams vairāk soliņu, atjaunots bērnu rotaļu laukums, labiekārtotas peldvietas, piemēslotu teritoriju sakopšana, u.t.t. 15 % no aptaujātajiem norāda, ka pietrūkst dažādu pakalpojumu. Piemēram, medicīnas pakalpojumi, formālās un neformālās izglītības pakalpojumi, apsaimniekošanas pakalpojumi. Daļa (7 %) no aptaujātajiem norādīja, ka nākotnē jāsakārto satiksme. Šeit tiek domāta tieši satiksmes organizēšana – apvedceļa izbūve, dažādu ierobežojumu noteikšana, kā arī sabiedriskā transporta kustības izmaiņas. 4 % no aptaujātajiem norādīja, ka nepieciešams būvēt jaunas ēkas, kurās būtu izveidota sākumskola, medicīnas centrs, u.t.t. No 144 aptaujātajiem iedzīvotājiem 4 % norādīja, ka Ķekavā viss ir kārtībā un neko mainīt nevajag, bet 8 % nebija ieteikumu.

Salīdzinot apaujas datus un attīstības programmas sabiedriskās aprišanas idejas, redzami kopīgi aspekti, kas uztrauc Ķekavas iedzīvotājus. Kā lielākie plusi tiek minēti Rīgas tuvums, sakoptais centrs, kultūras objekti. Arī mīnusi sakrīt: sliktais ielu un ceļu stāvoklis, problēmas, ko rada putnu fabrika, atpūtas iespēju trūkums. Jautājumi, kas iedzīvotājiem šķiet aktuāli un kuri būtu steidzami jārisina, ir sākumskolas ēkas būvniecība, pieeja Daugavai un peldvietu iekārtošana, satiksmes organizācija.

2. Pielikums. SVID analīze

	Dabas vide	Mājoklis	Sociālā sfēra (pakalpojumi)	Darba vietas	Tehniskā infrastruktūra	Transports	Struktūra
Spēks	<ul style="list-style-type: none"> - Daugavas tuvums - Ķekavas upīte ciema centrā - Iedzīvotāji sakopj savus īpašumus - Ķekavas avotiņš 	<ul style="list-style-type: none"> - Daudzveidīgi mājokļi - Humānais ēku augstums - Nav „atlūzu” ciematu - Nav „treknajos gados” masveidā uzsāktu un nepabeigtu māju 	<ul style="list-style-type: none"> - Plašs izglītības iestāžu klāsts - Savs kultūras nams - Golfa laukums - Plašs pakalpojumu klāsts - Estrāde - Novada administrācijas tuvums 	<ul style="list-style-type: none"> - Daudz darbavietu pašā Ķekavā - Mazs bezdarba līmenis 	<ul style="list-style-type: none"> - Ciems nodrošināts ar nepieciešamo inženiertehnisko infrastruktūru 	<ul style="list-style-type: none"> - Laba satiksme ar Rīgu 	<ul style="list-style-type: none"> - Saglabājusies vēsturiskā apbūve - Vairāki centri - Nav uzsāktu un nepabeigtu būvobjektu
Vājums	<ul style="list-style-type: none"> - Estrādē pulcējas „dzērāji” - Nesakopts parks ap upīti - Nav suņu pastaigas laukuma - Trūkst organizētas piknika vietas - Ir Daugava, bet nepieejama - Nav tualešu - Privātzemes parka teritorijā - „Piedrazota” upīte 	<ul style="list-style-type: none"> - Auto stāvvietu trūkums daudzstāvu dzīvojamajos rajonos - Vecā padomju apbūve bez papildus funkcijām (veloceliņi uc) 	<ul style="list-style-type: none"> - Nav vietas pieaugušajiem sporta aktivitātēm (trenāžieru zāle) - Trūkst infrastruktūras ziemas aktivitātēm - Trūkst „nakts” dzīves - Vietu trūkums bērnudārzos - Nepietiekama veselības aprūpe 	<ul style="list-style-type: none"> - Bezdarba līmenis tuvu tam, ka sāks pietrūkt darbinieku 	<ul style="list-style-type: none"> - Ap upīti nav labiekārtotu celiņu - labiekārtotu velo un gājēju celiņu trūkums - Šoseja, kas sadala ciemu; - Ķekaviņas šķērsošana „gar mājām” - Ceļu sliktais tehniskais stāvoklis; - Nepieejama vide cilvēkiem ar īpašām vajadzībām 	<ul style="list-style-type: none"> - Trūkst transporta un gājēju kustības organizācijas plāna - Veloceliņu trūkums - Trūkst velo novietņu 	<ul style="list-style-type: none"> - „Vecās” un „jaunās” Ķekavas dalīšana - Apgrūtināta pieejamība atsevišķiem objektiem (piem. Dome) - Teritorija sadrumstalota ap upi un šoseju
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> - zaļā/zilā zona ciema centrā -Daugava tuvums, kā rekreācijas teritorija 	<ul style="list-style-type: none"> - Ir brīvas teritorijas mājokļu būvniecībai - var piesaistīt ES līdzfinansējumu „Padomju” laika būvēto māju rekonstrukcijai 	<ul style="list-style-type: none"> - Kļūt par novada funkcionālo, kultūras, izglītības u.c. jomu centru 	<ul style="list-style-type: none"> - Rīgas tuvums - jaunas darba vietas apkārtesošajās ražošanas un darījumu teritorijās 	<ul style="list-style-type: none"> - Uzlabojumi gājēju un velobraucēju drošībai (veloceliņu izbūve, pārejas, šķērsojums zem tilta) - Ķekavas apvedceļa izbūve 	<ul style="list-style-type: none"> -Tranzīta plūsmas samazināšanās apvedceļa gadījumā 	
Draudi	<ul style="list-style-type: none"> -Applūstošas teritorijas - Dabas ainavas samazināšanās uz apbūves rēķina - apgrūtināta pieeja pie Ķekavasavotiņa pēc A7 rekonstrukcijas 	<ul style="list-style-type: none"> - „Padomju” laika būvētās mājas morāli un fiziski nolietojušās 	<ul style="list-style-type: none"> - Estrādē pulcējas „dzērāji” 	<ul style="list-style-type: none"> - Ekonomika balstās uz 1 lielu uzņēmumu 	<ul style="list-style-type: none"> - atlikta Ķekavas apvedceļa izbūve 	<ul style="list-style-type: none"> - Intensīva transporta plūsma caur Ķekavu (A7) - Nelietderīga līdzekļu izlietošana rekonstruējot A7, kas nākotnē būs Ķekavas galvenā iela. 	<ul style="list-style-type: none"> - Apvedceļa būvniecības nerealizēšana